

- 1η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ Σεñ. 4
- 12η ΠΑΝΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΗ
ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ Σεñ. 5
- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ
ΘΕΣΠΙΡΩΤΙΑΣ Σεñ. 7
- Ο ΑΓΟΥΣΤΟΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΑΣ
ΜΙΚΡΟ ΟΔΟΠΟΡΙΚΟ Σεñ. 8 - 9
- Η ΕΥΤΥΧΙΑ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΙ Ο ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ Σεñ. 10
- ΙΔΡΥΜΑ «ΑΚΤΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΙΣ» Σεñ. 11
- Η ΣΩΓΡΑΦΟΣ - ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ
ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΤΖΙΜΑ Σεñ. 12
- Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ
ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ
ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΔΑΣΩΝ Σεñ. 14
- ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΙ - ΠΡΑΜΑΝΤΑ:
ΨΥΧΡΑΙΜΙΑ ΣΥΝΙΣΤΟΥΝ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ
ΤΩΝ ΑΠΟΔΗΜΩΝ Σεñ. 14
- ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΝΘΕΟΝ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ
ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ Σεñ. 15
- ΤΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ:
ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ
ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ ΜΑΝΤΑ Σεñ. 16

Γιατί το αίμα έχει την οσμή του πετρελαίου;

* Την τελευταία μέρα του Μάη, με το έμπα του καλοκαιριού ο εκπρόσωπος των Αθβανών αυτονομιστών που δρουν στην ΠΓΔΜ, Αλή Μεχμέτι, με δηλώσεις του στον ραδιοσταθμό της Αυστραλίας ABC ισχυρίστηκε πως... «1.000.000 Αθβανοί ζουν στην Τσαμουριά χωρίς δικαιώματα» και πως γι' αυτό ο «Απελευθερωτικός Στρατός Τσαμουριάς» («Cemeria Liberation Army - CLA) θα είναι ο εκπρόσωπός τους στην Ελλάδα».

* Το κρατικό ειδησεογραφικό πρακτορείο της ΠΓΔΜ, ΜΑΚΦΑΕ, αναμεταδίδοντας την είδηση, πρόσθεσε πως ο «CLA είναι έτοιμος για δράση στην Ελλάδα»...

* Το γελοίιο των ισχυρισμών δεν μας προκαλεί δυστυχώς χάχανα! Αντίθετα, γνωρίζοντας πολύ καλά ποιος στέκεται δίπλα στον «αυτονομιστή» και του κρατάει το μικρόφωνο, το χαρτί με τις δηλώσεις και το γεμιστήρα του όπλου του, και πολύ περισσότερο γιατί είναι ορατά ποια συμφέροντα υπηρετούν και οι δυο, ανησυχίασε έντονα.

* Θυμηθήκαμε ότι τον Ιανουάριο του 2000 σε μια διεθνή συνάντηση επενδυτών, ανάμεσα στους οποίους ήταν η «U.S. Eximbank, European Bank for Reconstruction and Development - Bulgarian Oil Company» (AMBO), ανανεώθηκε το ενδιαφέρον για τον «βαλκανικό αγωγό» των πετρελαίων της Καπίας, από Μπουργκάς της Βουλγαρίας στο Δυρράχιο της Αλβανίας.

* Το αίμα εν τω μεταξύ τρέχει ποτάμι στα Σκόπια, γύρω από τη διαδρομή που θα ακολουθήσει ο αγωγός.

* Με το έβγα του καλοκαιριού, πριν λίγες μέρες, μ' αφορμή την απίστευτη τραγωδία που έπληξε τον αμερικανικό λαό, το Κογκρέσο διηλώσισε σε 40 δισεκατομμύρια δολλάρια την οικονομική ενίσχυση στον πρόεδρο Μπους για τη στρατιωτική προετοιμασία, ενώ η Γερουσία του έδωσε τις αρμοδιότητες για τη χρήση της «αναγκαίας βίας»!

* Αυτόματα, με εκπληκτική ευκολία ανακάυψης του ενόχου τρομοκράτη, όλοι έδειξαν το Αφγανιστάν. Από κοντά και οι δικοί μας Ευρωπαίοι, μην και χάσουν.

* Θυμηθήκαμε πάλι ότι άλλη μια διαδρομή για αγωγό των ιδίων πετρελαίων προβλέπεται να περάσει από την ορεινή αυτή χώρα. Το αίμα θα χαράξει και αυτή τη διαδρομή.

* Αλήθεια, γιατί το αίμα των χιλιάδων αθώων των ΗΠΑ, της FYROM, του Αφγανιστάν, της Αλβανίας, της Σερβίας... έχει τόσο έντονα την οσμή του πετρελαίου;

Μάιος 1984. Με τον μπάμπη Τάσο, οι Γιώργος Μουσαγάς (αριστερά) και Ανδρέας Ρίζος.

ΜΝΗΜΗ ΤΑΣΟΥ ΧΑΛΚΙΑ

Μέρες Δεκαπενταύγουστου (12/8/1992), μας βρήκε η είδηση για το θάνατο του μπάμπη Τάσου Χαλκιά. Εκεί στο Παλαιοχώρι Συρράκου, στα Τζουμερκοχώρια. Στα χωριά που τα τραγούδησε, στα χωριά που τον χόρεψαν και τον χορεύουν τον μπάμπη Τάσο.

Και κει, ανάμεσα στο χορό και στο τραγούδι, μέσα στο πανηγύρι, σαν να ερχόταν ο μπάμπη Τάσος δίπλα μας, όπως παλιά, να θυμηθεί, να μας πει λόγια σοφά και παραπονεμένα, να σμίξει με το κλαρίνο του, την προέκταση της ψυχής και της ζωής του.

«Γεια σ' ορέ μπάμπη Τάσο με το κλαρίνο σ'».

Μ' αυτόν τον τίτλο τον υποδεχθήκαμε σε μια συνέντευξη στις σελίδες της «Πανηπειρωτικής», μετά από μια αξέχαστη βραδιά που περάσαμε μαζί του, στο σπίτι του στο Αγιόκληο, τον Μάιο του 1984.

Με τον συνάδεσφο Γιώργο Μουσαγά, «μεθυσμένοι» κι οι δυο από τις μελωδίες του, βρεθήκαμε κοντά του, για λίγο του είπαμε, αλλιά μας πήρε το πρωί.

Τον σπρώξαμε απ' το κρεβάτι, καθήσαμε δίπλα του, μας κέρασε η κυρά του κι άρχισε να ξεδιπλώνει τις θύμψεις και τις αναμνήσεις του.

«Είμ' ο πιο ηλιούσιος άνθρωπος του κόσμου - μας είπε - γιατί με εκτίμησαν η κοινωνία. Και μ' εκτίμησαν γιατί εμείς οι Χαλκιάδες αφήνουμε μια μεγάλη κληρονομιά που το κοινό την αιστάνεται».

Μας μίλησε εξ ονόματος όλων των Χαλκιάδων. Εξ ονόματος όλων «π' αφήσανε τα κόκαλά τους στο όργανο». Εξ ονόματος όλων των μουσικάντηδων.

«Εμείς, μας είπε σεμνά, πήραμε τα τραγούδια του λαού, γιατί αυτονού είναι, γράψαμε τη μουσική και έμειναν. Αλλιώως θα ξεχνούνταν και θα 'φευγαν. Δεν μπορώ να τη διαβάσω τη μουσική γραμμένη στο χαρτί. Αν διάβαζα μουσική δεν θα «διάβαζα» κλαρίνο. Δεν θα διάβαζα το «αχ» και το «βαχ» του κοσμάκη. Δεν θα μπορούσα να φουσξώ τη χαρά και τη λύπη, την αγάπη και την ελπίδα με τη δική μου ψυχή μέσα απ' το κλαρίνο».

Χαρακτηριστική η συνάντησή του με τον Μπένι Γκούντμαν. Σ' ένα ταξίδι του στην Αμερική γνωρίστηκε με τον μεγάλο καλλιτέχνη της τζαζ.

«Μου ζήτησε να του παίξω ένα μοιρολόι, το ψωμί μου δηλαδή. Έπιασα και γω όμως κάτι φωνές! Δεν ξέρω, αλλιά πρέπει νάπαιζαν οι χορδές της ψυχής μου...».

«Τις παρτιτούρες σας, κύριε Χαλκιά».

«Εγώ τάχα χαμένα. Αλλιά όταν πήρα τα μεγάλα συγχαρτήρια αναθάρρησα! Ήθελα να του πω: - Εγώ από τέτοια είμαι ακράπας, αλλιά του λέω: - Εγώ μόνο με τ' αυτί. Χαρτιά δεν ξέρω να διαβάζω».

Αυτός ήταν ο μπάμπη Τάσος, ο τελευταίος μιας γενιάς μεγάλων μουσικάντηδων με την παλιά γνώση

Ηπειρωτική στόφα.

Ερχόταν συχνά τότε στην Πανηπειρωτική. Καθόταν απέναντί μου και με το τσιπουράκι τα λέγαμε.

Θυμάμαι με πόση λαχτάρα ήρθε μια μέρα μ' ένα χαρτί στο χέρι.

«Διάβασέ το - μου ήρθε - κάτι πρέπει να κάνουμε».

Ήταν μια επιστολή ενός φίλου του μουσικάντη από την Αλβανία. Είχανε γνωριστεί προπολεμικά,

στις περιοδείες του εκεί. Και μετά από 45 χρόνια τον καλούσε να συναντηθούνε πάλι εκεί, στους τόπους όπου γέννησαν.

Κάναμε προσπάθειες, πήγαμε στην πρεσβεία, χειμώνα φύγαμε με δημοσιογραφική αποστολή στην Αλβανία, ο μπάμπη Τάσος δεν μπόρεσε να έρθει και κείνο το δικό μας ταξίδι το οφείλουμε σ' αυτόν...

Αλλιά το μεγάλο του παράπονο και γι' αυτό ερχόταν συχνά στην Πανηπειρωτική, ζητώντας τη βοή

θείά της, ήταν ο αγώνας για τη σύνταξη.

Πάλευε ο μπάμπη Τάσος, όχι για τα λιγοστά χρήματα της σύνταξης, αλλιά για την αναγνώριση του έργου του από την Πολιτεία. Για ν' ανοίξει το δρόμο και σ' άλλους καλλιτέχνες που ζυμώθηκαν με τους καμηούς του κόσμου.

Δυστυχώς, δεν τα κατάφερε ως το θάνατό του. Κι έφυγε με το παράπονο... Αφού δεν ήξερε, κατά πως ήθελε αν γραφίδες της Πολιτείας, να γράφει το μεράκι του στο χαρτί, σε νότες.

Κι ας κατόρθωνε, από 13 χρονών παιδί, στηριζόμενος στο βαθύ ένστικτό του, να φιλιτρώνει και να συμπυκνώνει τις αξίες της εποχής του.

Τι κι αν κράτησε ζωντανό ένα κομμάτι του παιδεμένου κόσμου με το κλαρίνο του, σε γάμους, σε πανηγύρια, σε ψίκια, ακόμη και σε στιγμές απόγνωσης, πολέμου και θανάτου.

Τι κι αν αναγνωρίστηκε από καλλιτέχνες, μουσικολόγους, Έλληνες και μη, από Πανεπιστήμια.

Για την Ελληνική Πολιτεία δεν ήξερε να σημειώνει τις νότες.

Είναι η μοίρα, φαίνεται, των απλών, αλλιά μεγάλων σ' αυτόν τον τόπο.

«Δεν είναι μιν πεινάσω, έλεγε. Αλλιά θέλω πως μ' αυτό τον τρόπο περιφρονείται όλος αυτός ο κόσμος που έφτυσε αίμα για να βασιλεύουμε τα παραδοσιακά τραγούδια και να τα παραδώσουμε στο λαό».

Αυτός ο κόσμος ήταν που αναγνώρισε τον μπάμπη Τάσο. Αυτός είναι που θα εξακολουθεί να χορεύει στους ρυθμούς του κλαρίνου του, λεβέντικα παλικάρισμα. Και πάνω στο κορψόφωμα του γιεντιού του θ' ανταμώνει μαζί του.

«Γεια σ' ορέ μπάμπη Τάσο με το κλαρίνο σ'».

ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

ΤΟ ΘΕΜΑ

ΚΩΣΤΑΣ ΑΛΕΞΙΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Π.Σ.Ε.

Το Ηπειρωτικό Πανηγύρι ή Ηπειρωτικό Πολυθέαμα, όπως αποκαλείται, αποτελεί μια από τις πηλόν ενδιαιτούσες πολιτιστικές εκδηλώσεις της Συνομοσπονδίας μας και έχει καθιερωθεί προ πολλού, παίρνοντας, όπως και η «Πίτα του Ηπειρώτη», θεσμικό χαρακτήρα.

Γίνεται κατά το καλοκαίρι πριν ή μετά τον Αύγουστο, αποσκοπώντας σε δυο παράλληλους στόχους.

Και πρώτα απ' όλα μεταφέροντας την ατμόσφαιρα της γενέτειρας κοντά μας, με αποδέκτες κυρίως αυτούς που στερήθηκαν την ευκαιρία να βρεθούν στην Ήπειρο αυτές τις μέρες, να ενισχύσει, όπως και σ' άλλους μας, το συνεκτικό ιστό των Ηπειρωτών.

Παράλληλα δε να αναδείξει ένα μέρος της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, πηλούς σε ποικιλία έκφρασης και ευαισθησίας, όπως και της δημιουργικής Ηπειρωτικής δραστηριότητας.

Πρόκειται για συνδυασμένες εκδηλώσεις, που αφορούν σε ποικιλία επιμέρους δράσεων, όπου ιδίως φέτος, εκτός από γνήσια Ηπειρωτική μουσική και χορό, θα έχει κανείς την ευκαιρία να παρακολουθήσει θέατρο, εκθέσεις κ.λπ. με διάρκεια τριήμερου, για ευρύτερη συμμετοχή.

Επισημαίνω ακόμη ότι τον κύκλο αυτό των εκδηλώσεων επιδιώκουμε να συνδιοργανώνουμε με τις περιφερειακές μας οργανώσεις και την τοπική κοινωνία, όπως για φέτος με τις Ηπειρωτικές Ενώσεις Ανατολικής Αττικής και το Δήμο Βύρωνα, προς τον οποίο οφείλουμε πολλά για την αμέριστη και πολύτιμη συνδρομή του.

Τέλος, δεν απομένει παρά οι συμπατριώτες μας, εκτιμώντας την προσπάθεια και τους στόχους μας, να ανταποκριθούν όπως θα πρέπει, κατακλύζοντας τον όμορφο χώρο του Θεάτρου Βράχων του Δήμου Βύρωνα, όντας επίσης απόλυτα βέβαιοι και για την υψηλή ποιότητα των εκδηλώσεων.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΠΟΛΥΘΕΑΜΑ: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΩΡΑ 7.30 μ.μ.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
«ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ» του Σοφοκλή

ΣΑΒΒΑΤΟ 6 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΩΡΑ 7.30 μ.μ.

ΑΤΕΡΜΩΝ ΝΟΔΟΣ ΜΕΛΩΔΙΑ
ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ
με τον Νίκο Τάτση και
τον Πέτρο Λούκα - Χαλκιά

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΩΡΑ 7.30 μ.μ.

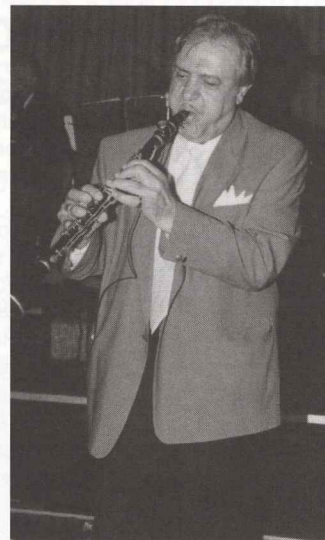
ΜΟΥΣΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ
Με τον Πέτρο Λούκα - Χαλκιά
και Ηπειρώτες τραγουδιστές

Όλες τις ημέρες λειτουργούν:
ΕΚΘΕΣΕΙΣ: ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ -
ΒΙΒΛΙΟΥ - ΕΝΤΥΠΟΥ -
ΗΧΟΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ - ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΓΗΣ

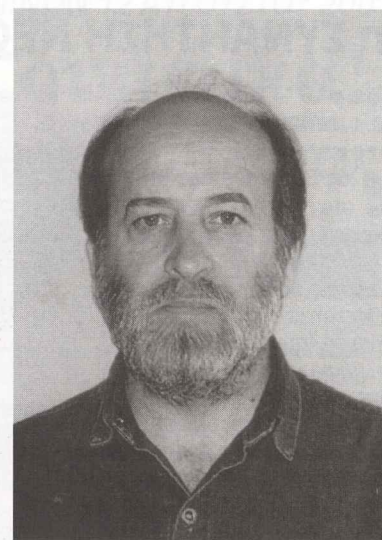
Και τις τρεις μέρες, μετά το πέρας
των κεντρικών εκδηλώσεων,
ακολουθεί Ηπειρωτικό Γλέντι.
ΩΡΑ ΕΙΣΟΔΟΥ ΣΤΟ ΧΩΡΟ
ΤΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ 6 μ.μ.

Τιμή εισιτηρίου
για την κάθε μέρα 2.500 δρχ.

ΘΕΑΤΡΟ ΒΡΑΧΩΝ «ΜΕΛΙΝΑ ΜΕΡΚΟΥΡΗ»
ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΚΑΙ ΤΟ ΔΗΜΟ ΒΥΡΩΝΑ

ΠΕΤΡΟΣ ΛΟΥΚΑΣ - ΧΑΛΚΙΑΣ

ΝΙΚΟΣ ΤΑΤΣΗΣ

ΣΚΗΝΗ ΑΠΟ ΤΟ «ΦΙΛΟΚΤΗΤΗ».
Ν. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ, ΣΤ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ, ΜΙΧ. ΜΠΙΖΙΟΣ

“ ΠΥΡΡΟΣ ”

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32
106 83 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 82 33 830
FAX: 82 38 468

Δυναμική Επικοινωνία

ΔΙΗΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

● ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ: ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΑΡΗ ● ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Ν. ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΓΑΘΙΟΥ 3 ΑΘΗΝΑ
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΤΗΣΙΩΣ: ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ 5.000 ΔΡΧ - ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΕΣ, ΣΥΛΛΟΓΟΙ: 10.000 ΔΡΧ.
ΔΗΜΟΙ - ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ: 20.000 ΔΡΧ.
ΕΥΡΩΠΗ: 50 ΜΑΡΚΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ - ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ 30 ΔΟΛΑΡΙΑ ΗΠΑ

Οι απόψεις που εκφράζονται στα ενυπόγραφα κείμενα δεν εκφράζουν απαραίτητα και τη γνώμη της εφημερίδας - Ασυγκώρητος η παρατύπωσις -

ΣΤΙΣ 5 ΗΠΕΙΡΟΥΣ

ΜΕ ΤΟΥΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

1η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ

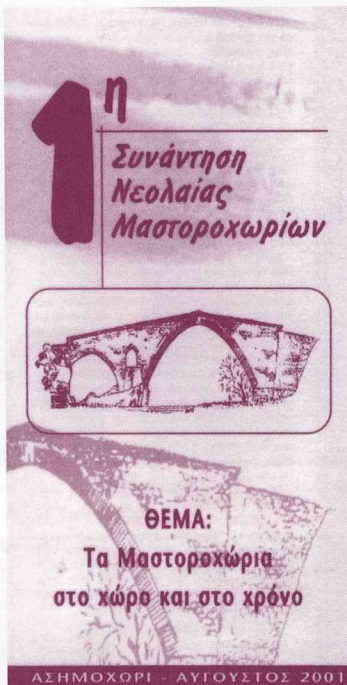
Γράφει ο
ΔΗΜ. Γ. ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ

Στις 12 Αυγούστου 2001, στα πλαίσια των πολιτιστικών εκδηλώσεων, που συνδιοργάνωσαν ο Δήμος Μαστοροχωριών, η Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Κόνιτσας και ο Σύλλογος Ασμοχωριτών Αθηνών, πραγματοποιήθηκε στο Ασμοχώρι η Πρώτη Συνάντηση Νεολαίας Μαστοροχωριών. Η συνάντηση αυτή, η οποία είχε συνεδριακό χαρακτήρα και σημείωσε μεγάλη επιτυχία, έγινε με πρωτοβουλία των νέων του Ασμοχωρίου. Το θέμα της ήταν «ΤΑ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ» και έλαβαν μέρος έξι εισηγήτριες. Συγκεκριμένα: Αθηνά Στεργίου, Αμαλία Ζούκη, Εύη Διαμαντοπούλου, Αναστασία Νούτσι, Έφη Μάνου και Δήμητρα Στεργίου. Συντονίστρια ήταν η Μαρία Θεολόγου.

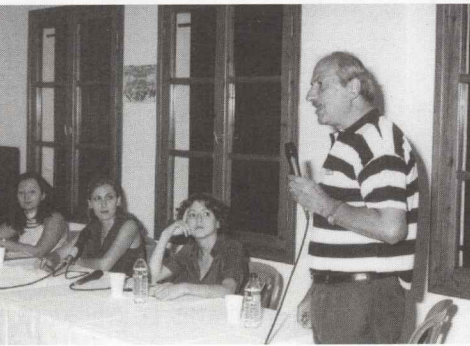
Όλες οι εισηγήσεις ήταν υπέροχες, έδωσαν αδρές εικόνες της σημερινής πραγματικότητας και άγγιξαν όλο το φάσμα του προβλήματος που αντιμετωπίζουν σήμερα τα Μαστοροχώρια. Οι εισηγήτριες μίλησαν για τη συρρίκνωση των χωριών, για την εγκατάλειψη, για την ολιγοπλοκότητα της πολιτείας, για τον πολιτισμό της περιοχής, για τα ήθη και έθιμα και τον κίνδυνο αφανισμού της ακριβής μας πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ τόνισαν την ανάγκη συσπειρώσεως και δραστηριοποίησης όλων των νέων της περιοχής.

Πάνω από εκατό νέοι απ' όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα Μαστοροχωριών έλαβαν μέρος στο συνέδριο και συμμετείχαν με ενθουσιασμό στις εργασίες του, ενώ πλήθος άλλων συμπατριωτών το παρακολούθησαν και καμάρωσαν τα νιάτα να πρωτοστατούν στον αγώνα για τη διάσωση των χωριών μας.

«Τα Μαστοροχώρια της Κόνιτσας - τονίζεται στη διακήρυξη της Συντονιστικής Επιτροπής της Κίνησης Νέων Ασμοχωρίου - βρίσκονται σε μια κρίσιμη καμπή της μακραίωνης ιστορικής τους παρουσίας. Χτισμένα στις εσχατιές του Ελλαδικού χώρου και διάσπαρτα στις απόκρημνες βουνοκορφές της Πίνδου υπήρξαν για αιώνες ζωντανές και αυτάρκειες κοινότητες. Ένας τόπος που ανέπτυξε μια ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα, σημαντικό

ΘΕΜΑ: Τα Μαστοροχώρια στο χώρο και στο χρόνο

Τρεις από τις εισηγήτριες: Από αριστερά: Αθηνά Στεργίου, Μαρία Θεολόγου (συντονίστρια) και Αμαλία Ζούκη. Δεξιά ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Κόνιτσας κ. Μαρτσέκης χαιρετίζει τη συνάντηση.

Από τις εργασίες του Συνεδρίου.

πολιτιστική κληρονομία. Καταγραφή εθίμων, επαγγελματών, ιστοριών, μύθων, συλλογή δημοτικών τραγουδιών από ομάδες νέων. Εκμάθηση χορών, τραγουδιών, παιγνιδιών από νέα παιδιά. Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων (θεατρικές βραδιές, έκθεση φωτογραφίας, αθλητικοί αγώνες, εκδρομές). Σελίδα στο Διαδίκτυο των νέων Μαστοροχωριών. Οι νέοι μας έδωσαν την υπόσχεση να επαναληφθεί η Συνάντηση και του χρόνου σε κάποιο άλλο χωριό.

κεφάλαιο του νεότερου Ελληνικού πολιτισμού.

Σήμερα για πρώτη φορά στην ιστορία τους τα Μαστοροχώρια, βιώνουν απειλητικά τον άμεσο κίνδυνο της εξαφάνισής τους...

...Εμείς οι νέοι του Ασμοχωρίου, και σίγουρα όλοι οι νέοι των Μαστοροχωριών, συναισθανόμενοι αυτούς τους κινδύνους αποφασίσαμε να ενώσουμε τις φωνές μας, τις δυνάμεις μας και να αντιδράσουμε. Να νοιαστούμε για τον τόπο μας, αθλή και να ξανατραγουδήσουμε, να ξαναχορέψουμε, να ξαναδημιουργήσουμε. Και προπαντός να ξαναβρούμε το χαρταρισμένο μονοπάτι της επικοινωνίας...»

Μετά το πέρας των εισηγήσεων ακολούθησε μακρά συζήτηση και στη συνέχεια ανακοινώθηκαν τα συμπεράσματα του συνεδρίου, τα οποία κωδικοποιούνται ως εξής: ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Ολοκλήρωση ή βελτίωση των ορεινών διαδρομών και κατασκευή μικρών υδροηλεκτρικών έργων.

- Σταμάτημα της αλλοίωσης των παραδοσιακών οικισμών.

- Προστασία της κληρονομιάς και πανίδας της περιοχής.
- Εξασφάλιση κινήτρων για τη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας.

- Ενίσχυση της βιολογικής κτηνοτροφίας και γεωργίας.

- Αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας και πληροφορικής.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

- Καταγραφή εθίμων, επαγγελματών, ιστοριών, μύθων, συλλογή δημοτικών τραγουδιών από ομάδες νέων.

- Εκμάθηση χορών, τραγουδιών, παιγνιδιών από νέα παιδιά.

- Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων (θεατρικές βραδιές, έκθεση φωτογραφίας, αθλητικοί αγώνες, εκδρομές).

- Σελίδα στο Διαδίκτυο των νέων Μαστοροχωριών.

Οι νέοι μας έδωσαν την υπόσχεση να επαναληφθεί η Συνάντηση και του χρόνου σε κάποιο άλλο χωριό.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΗΣ Π.Σ.Ε. ΓΙΑ ΤΟ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΠΟΛΥΘΕΑΜΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΩΝΣ
Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
Π.Σ.Ε.

«Το «Ηπειρωτικό Πολυθέαμα» είναι ένα μικρό μόνο μέρος που δείχνει την τεράστια αξία της Πολιτιστικής μας κληρονομιάς και παράδοσης. Αυτόν τον Ηπειρωτικό πολιτισμό, στον οποίο υποκλίνονται μεγάλοι δημιουργοί, έχουμε χρέος να τον διαφυλάξουμε, να τον αναδείξουμε και να τον παραδώσουμε ανώθετο και διδακτικό στους επερχόμενους. Η Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλήδων, με πνεύμα ενωτικό, κάνει το δικό της χρέος. Το ίδιο πρέπει να κάνουν και όλοι οι Ηπειρωτικοί φορείς, ειδικά των Αποδήμων, για να μην χαθούμε μέσα στο ισοπεδωτικό πνεύμα των καιρών μας. Καθίκον όλων των Ηπειρωτών είναι να αγκαλιάσουν τις κορυφαίες μας εκδηλώσεις, να συσπειρωθούν στις Αδελφότητες και στους Συλλόγους τους, για να δώσουμε παρόμοιες εκδηλώσεις και στο μέλλον».

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΜΠΕΛΛΟΣ
ΕΦΟΡΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ Π.Σ.Ε.

«Η Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλήδων, με το «Ηπειρωτικό Πολυθέαμα» στοχεύει να παρουσιάσει τον πλούτο της Ηπειρωτικής καλλιτεχνικής και άθλητικής δημιουργίας, με σύγχρονο τρόπο και μέσα από έναν χώρο με υψηλές ποιητικές προδιαγραφές.

Αποδεικνύουμε και μ' αυτή την εκδήλωση ότι οι δυνάμεις των Αποδήμων Ηπειρωτών και της κορυφαίας τους οργάνωσης είναι ανεξάντλητες.

Μπορούμε, ανταποκρινόμενοι στα μηνύματα της εποχής μας, να αναδείξουμε τον Ηπειρωτικό πολιτισμό και να τον κάνουμε κτήμα της νέας γενιάς».

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΚΑΤΣΕΝΗΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Π.Σ.Ε.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΤΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

«Η Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλήδων έχει βαθιές ρίζες στον Απόδημο Ηπειρώτη. Μοιράζεται μαζί του σε κοινές συναντήσεις και Παγκόσμια Συνέδρια την αγωνία και τον προβληματισμό του και επιδιώκει την καταγραμμένη καθυστέρηση της πατρίδας του και τη μετatrέψει σε διαρκή αγωνιστική πράξη.

Είναι ανάγκη σήμερα να είμαστε δημιουργικοί και δυναμικοί παρόντες, γιατί αγαπάμε την Ήπειρο και τον πολιτισμό της. Και το «Ηπειρωτικό Πολυθέαμα» αυτό ακριβώς επιδιώκει. Την Πανεπειρωτική Πολιτιστική Αναγέννηση.

Αξιοποιούμε τις πιο δραστήριες δυνάμεις της Ηπειρωτικής Αποδημίας. Τους οργανωμένους φορείς της και το καλλιτεχνικό της δυναμικό.

Και η προσπάθειά μας αυτή πρέπει να γίνει υπόθεση του κάθε Ηπειρώτη».

12η ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ - ΜΑΤΣΟΥΚΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ 12 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2001

Επιτέλους, κοιτάξτε και τα Τζουμέρκα!

Ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος της περιοχής εγγυώνται την ανάπτυξή τους

Κατά των υδροηλεκτρικών έργων

Στα κατάκορφα των Τζουμέρκων, στο όμορφο Μάτσουκι, έγινε στις 12 Αυγούστου 2001 η 12η Παντζουμέρκερική Συνδιάσκεψη, με πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας Τζουμέρκιων.

Και ίσως ήταν η πιο ουσιαστική Συνδιάσκεψη, απ' όσες τουλάχιστον έχουμε παρακολουθήσει. Και αυτό τόσο για την επικαιρότητα των θεμάτων, σε μια περίοδο που υπάρχει μια κινητικότητα σε όλο τον ορεινό όγκο των Τζουμέρκων, όσο και για την υψηλή επιπεδού συζήτηση, που καθόρισαν οι εισηγητές και οι παρεμβάσεις των συνέδρων.

Κρίμα, που από αυτή την ουσιαστική διαδικασία έλειπαν εκπρόσωποι της Πολιτείας. Θα είχαν πολλή να μάθουν και κυρίως να δώσουν απαντήσεις σε κρίρια ερωτήματα που αφορούν την περιοχή.

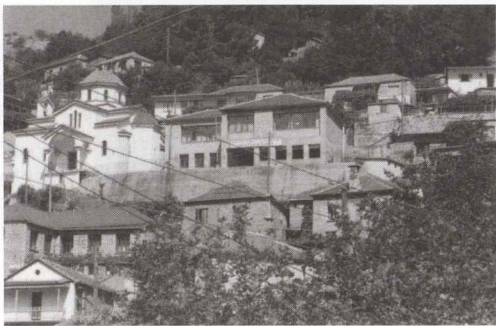
Τρία ήταν τα κυρίαρχα θέματα που αναπύχθηκαν από τους εισηγητές και αναδείχθηκαν από τις εργασίες της Συνδιάσκεψης.

«Δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης των Τζουμέρκων» (εισηγητής ο κ. Γεώργιος Γκιώκας, διευθυντής ΕΟΤ Περιφέρειας Ηπείρου), «Δυνατότητες αγροτικής και κτηνοτροφικής παραγωγής στα Τζουμέρκα» (εισηγητής ο κ. Οδυσσεύς Δήμου, γεωπόνος, Διεύθυνση Γεωργίας Άρτας) και «Το δίλημμα των υδροηλεκτρικών έργων» (εισηγητής ο κ. Γιάννης Παπαδημητρίου, δικηγόρος, πρόεδρος του Συλλόγου Προστασίας Αράχθου).

Κοινή διαπίστωση της Συνδιάσκεψης, όπως αναφέρεται και στο ψήφισμα που δημοσιεύουμε, είναι ότι τα Τζουμέρκα διαθέτουν συγκριτικά φυσικά και πολιτιστικά πλεονεκτήματα, πάνω στα οποία θα μπορούν να αναπτυχθούν οι όποιες πρωτοβουλίες ανάπτυξης.

Οι προτάσεις από τους φορείς υπάρχουν. Μένει στην Πολιτεία να διαθέσει τα απαραίτητα κονδύλια, τόσο από εθνικούς όσο και από κοινοτικούς πόρους.

Ιδιαίτερα επισημάνθηκε από τη Συνδιάσκεψη το θέμα των υδροηλεκτρικών

ΜΑΤΣΟΥΚΙ

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Από αριστερά, ο γραμματέας της Ομοσπονδίας Γιάννης Νάκης, ο πρόεδρος Χρήστος Λαναράς και οι σύμβουλοι Ηλίας Γεωργίου και Νίκος Καψάλας.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΣ

έργων στα Τζουμέρκα. Και σ' αυτό η απόφαση ήταν και κατηγορηματική και ομόφωνη. «Η κατασκευή υδροηλεκτρικών έργων στα ποτάμια της περιοχής Τζουμέρκων θα προκαλέσει τεράστιες περιβαλλοντικές και οικολογικές καταστροφές, με δυσμενείς επιπτώσεις στα τοπικά οικοσυστήματα και στο δροσερό κλίμα και δεν θα συμβάλει στην ποιότητα ανάπτυξης και γι' αυτό συμπαράσχεσθε στους αγώνες των τοπικών κοινωνιών και μαζικών φορέων, για την αποτροπή της κατασκευής και λειτουργίας τέτοιων ζημιολογικών επιχειρήσεων».

Στη Συνδιάσκεψη πήραν μέρος Δήμαρχοι και Κοινοτάρχες της περιοχής, Σύλλογοι και Αδελφότητες και η Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλήδων, διά του προέδρου της Κώστα Αλεξίου και του α' αντιπροέδρου Γιάννη Ζών.

ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ

Εμείς οι Τζουμέρκερικοί φορείς (Δήμαρχοι, Κοινοτάρχες, Πρόεδροι Τοπικών Συμβουλίων, Σύλλογοι, Αδελφότητες και Δημότες της περιοχής των Τζουμέρκων) που συμμετέχουμε στις εργασίες της 12ης Παντζουμέρκερικής Συνδιάσκεψης, που διοργανώθηκε από την Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Τζουμέρκιων στο Μάτσουκι Ιωαννίνων, σήμερα Κυριακή 12 Αυγούστου 2001, διαπιστώσαμε ότι ο ορεινός όγκος των Τζουμέρκων με τις αμέτρητες φυσικές ομορφιές, ενώ έχει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης, οι οποίες επισημάνθηκαν από όλους τους εισηγητές και ομιλητές και θα προσφέρουν σημαντικά εισοδήματα και θα κρατήσουν τους Τζουμέρκερικούς στις ρίζες τους, εν τούτοις είναι αναξιοποίητες και γι' αυτό καλούμε την Πολιτεία να πάρει τα ανάλογα μέτρα και να διαθέσει τα απαιτούμενα χρήματα για:

1. Τη βελτίωση του τοπικού και επαρχιακού δικτύου όλων των Τζουμέρκων, καθώς και αυτού της σύνδεσης με τα μεγάλα αστικά κέντρα της Άρτας και Ιωαννίνων και της εθνικής οδού Άρτας - Τρικάλων, που είναι σε κακή κατάσταση, με όλες τις γνωστές συνέπειες για την ασφαλή διακίνηση των επιβατών και των εμπορευμάτων.

2. Την ενίσχυση της κτηνοτροφίας που είναι ο βασικός παραγωγικός τομέας της περιοχής, μαζί με την παροχή κινήτρων και την κατασκευή έργων υποδομής (στεγάστρα, ποτίστρες, καταλύματα κ.λπ.) καθώς και μονάδων επεξεργασίας γάλακτος, κρεάτων και ψύξης των προϊόντων.

3. Κίνητρα για δημιουργία επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων, όπως μελισσοκομίας, ειδών λαϊκής τέχνης, επεξεργασίας ξύλου, εμφιάλωσης νερού και τουριστικών επιχειρήσεων (ξενώνες, εστιατόρια) για την τουριστική ανάπτυξη του ορεινού όγκου των Τζουμέρκων, με τις αμέτρητες φυσικές ομορφιές και την πλούσια πολιτιστική κληρονομία.

4. Την αναβάθμιση της υγειονομικής περιθαλψής των κατοίκων και επισκεπτών στα Κέντρα Υγείας και Αγροτικά Ιατρεία, με τη στελέκωσή τους με το ανάλογο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό και την απαιτούμενη υποδομή (νοσοκομειακά αυτοκίνητα, ιατρικά μηχανήματα, φάρμακα κ.λπ.).

5. Την αναβάθμιση του τομέα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τη στελέκωσή με το ανάλογο διδακτικό προσωπικό και τη βελτίωση της κτιριακής υποδομής.

6. Την οργάνωση και λειτουργία των Δημοσίων Υπηρεσιών με το ανάλογο προσωπικό (π.χ. επαναλειτουργία του Δημοσίου Ταμείου Πραμνίων) για την καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων.

Πρέπει, επιτέλους, η Πολιτεία, που δυστυχώς δεν παρευρέθηκε με εκπροσώπους της στη σημερινή μας σύσκεψη, να λάβει υπόψη της τα πραγματικά μνηύματα υπανάπτυξης και ερήμωσης της περιοχής των Τζουμέρκων και να διαθέσει τα ανάλογα κονδύλια, τόσο από το Γ' Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης, όσο και από τον κρατικό προϋπολογισμό, για την αναβάθμιση και ανάπτυξη της α' όλης τους τομείς.

Στο σχεδιασμό ανάπτυξης ορεινών όγκων που επιχειρεί η Περιφέρεια Ηπείρου, ζητάμε όπως η Περιφέρεια των Τζουμέρκων, ως σύνολο, ν' αποτελέσει ξεχωριστό τμήμα, ενισχυόμενο από τις αντίστοιχες χρηματοδοτήσεις, ιδίως όπως οι άλλες περιοχές και ανάλογα με την απόσταση ανάπτυξης που τη χωρίζει από τα άλλα τμήματα της Ηπείρου. Τούτο πηγάζει τόσο από τη γεωμορφολογική και περιβαλλοντική διαφορά από την ευρύτερη περιοχή, στην οποία έχει ενταχθεί, όσο και από την πολιτιστική και ιστορική σχέση και ιδιαιτερότητα που εμφανίζει, ώστε να υπάρξει και η ζητούμενη περιφερειακή σύγκληση.

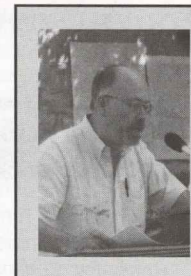
Στα πλαίσια αυτά ομόφωνα είναι η διαπίστωση ότι η κατασκευή υδροηλεκτρικών έργων στα ποτάμια της περιοχής Τζουμέρκων θα προκαλέσει τεράστιες περιβαλλοντικές και οικολογικές καταστροφές, με δυσμενείς επιπτώσεις στα τοπικά οικοσυστήματα και στο δροσερό κλίμα και δεν θα συμβάλει στην ποιότητα ανάπτυξης και γι' αυτό συμπαράσχεσθε στους αγώνες των τοπικών κοινωνιών και μαζικών φορέων, για την αποτροπή της κατασκευής και λειτουργίας τέτοιων ζημιολογικών επιχειρήσεων.

Καλούμε την Πολιτεία, τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και τους Ο.Τ.Α. να μην ενδώσουν και να ακυρώσουν τις όποιες διοικητικές πράξεις και συμφωνίες, για να εξαλειφθούν οι ανυπολόγιστες συνέπειες.

Η ανάπτυξη της περιοχής των Τζουμέρκων μπορεί να γίνει με άλλες δραστηριότητες και ενέργειες, μέσα από τη διαφύλαξη της αειφόρου ανάπτυξης και της διατήρησης αθάνητου του φυσικού περιβάλλοντος και της ανεκτίμητης πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

ΤΟ ΔΙΛΗΜΜΑ ΤΩΝ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Η ιδιωτικοποίηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα μας, με τον καθορισμό του νέου θεσμικού πλαισίου (ν. 2773/99 κ.λπ.) και την ενεργοποίηση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ) βρίσκει σε πλήρη εξέλιξη. Ήδη η ΡΑΕ έχει γνωμοδοτήσει υπέρ της χορήγησης άδειας παραγωγής για 1 μεγάλο υδροηλεκτρικό έργο, ισχύος 93 MW, στη θέση Άγιος Νικόλαος στον Άραχθο, καθώς και για 5 μικρά υδροηλεκτρικά στη λεκάνη του Καθαρρύτικου, 2 στον Καθαρρύτικο και από 1 στους παραποτάμους του Ματσιουκιώτικο, Συρρακιώτικο (Χρούσια) και Μεθισσουριώτικο. Η τελική απόφαση για τη χορήγηση των αδειών ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργού Ανάπτυξης.

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**, Δικηγόρου, Προέδρου Συλλόγου Προστασίας Αράχθου*

με ένα σχέδιο βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής, βασισμένο στο συγκριτικό πλεονέκτημα, το περιβάλλον.

Το άλλο κρίσιμο πεδίο είναι τα μικρά υδροηλεκτρικά. Αναμφίβολα οι συνέπειες των μικρών είναι αισθητά μικρότερες, αλλά παρ'

ταυτόχρονα ο τόπος που αναπτύχθηκαν πολύμορφα κινήματα εναντίον των φραγμάτων κατά την τελευταία 4ετία.

Αφετηρία ήταν ασφαλώς η μεγάλη κινητοποίηση του Συλλόγου μας, φορέων κυρίως από τους Ραφταναίους, το Μονοίθι και την Πλάτανουσα, αλλά και της Πανεπιστημιακής Συνμοσπονδίας και της Ομοσπονδίας Τζουμερκιωτών, που πέτυχε τη ματαίωση του έργου της ΔΕΗ στον Άγιο Νικόλαο.

Ακολουθήσει η κινητοποίηση στα θεοδώριανα και τους τελευταίους μήνες έχει αναπτυχθεί στους Καθαρρύτες, το Ματσούκι και το Συρράκο.

Το κεντρικό ερώτημα της ανάπτυξης των Τζουμερκίων επιδέχεται διαφορετικές απαντήσεις και όχι όλης αποδεκτές. Το ερώτημα «τι είδους ανάπτυξη» είναι εξίσου κρίσιμο και οι απαντήσεις από διάφορες προελεύσεις (π.χ. η πιλοτική μελέτη του ΟΟΣΑ) στην ημερήσια διάταξη.

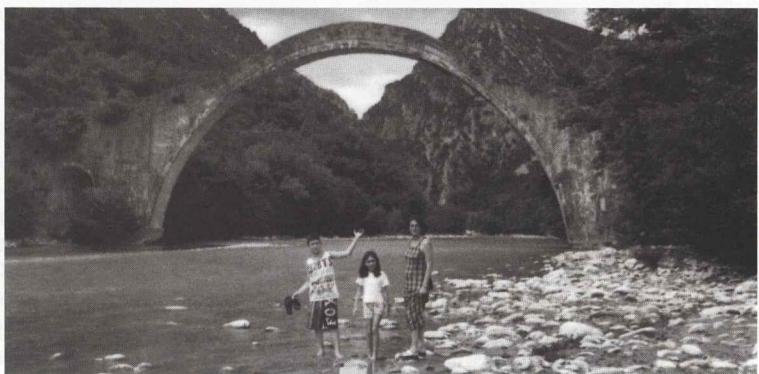
Ο Άραχθος και ο Καθαρρύτικος με τη μεγάλη οικολογική αξία και βιοποικιλότητα και την απρόσμενη ομορφιά του τοπίου τους δεν αξίζει να θυσιαστούν στο βωμό εφήμερων στόχων. Το περιβάλλον των Τζουμερκίων επιβάλλεται να προστατευθεί ως κόρη οφθαλμού και να αξιοποιηθεί στα πλαίσια ενός προσεκτικού αναπτυξιακού σχεδιασμού με κριτήριο την αειφορία.

Είναι, λοιπόν, κρίσιμο να διαμορφωθεί ένα συγκεκριμένο διεκδικητικό πλαίσιο για τα φράγματα, να μην παγιδευτούμε σε μια λογική παζαριού για το ποσοστό του ανταποδοτικού τέλους επί των εσόδων,

που θεσμοθέτησε πρόσφατα η Κυβέρνηση, να αναζητηθούν συμμαχίες και να συντονιστούν οι ενέργειες προς την Κυβέρνηση, τα Νομαρχιακά Συμβούλια, τους Δήμους και τις Κοινότητες.

Παρά την κλιμάκωση πιέσεων και «υποσχέσεων» ο Σύλλογος Προστασίας Αράχθου εκτιμάει ότι αυτή η μάχη δεν έχει κριθεί. Από τους ίδιους τους Τζουμερκιώτες εξαρτάται.

*** Περίληψη της εισήγησης στην 12η Πανεπιστημιακή Συνδιάσκεψη, Ματσούκι Ιωαννίνων, 12 Αυγούστου 2001.**

Χαράδρα του Αράχθου, λίγο πιο πάνω από το γεφύρι τη Πλάκας (κάτω).

όλα αυτά θα πρέπει να αποφευχθούν φαινόμενα αποικιακής εκμετάλλευσης του τύπου «κάθε παραποτάμος και φράγμα».

Επιβάλλεται η κάθε αίτηση για μικρό υδροηλεκτρικό να κριθεί με υπευθυνότητα και προσοχή, με κριτήρια τη θέση και την οικολογική απειλή, την αποτροπή συστημάτων συνεχόμενης εκμετάλλευσης του νερού στο ίδιο ποτάμι και βεβαίως την αποδοχή ή όχι της κάθε τοπικής κοινωνίας σε καθεστώς διαφάνειας και πλήρους ενημέρωσης. Τα υπό συζήτηση μικρά υδροηλεκτρικά στον Καθαρρύτικο και τους παραποτάμους του δεν πληρούν τα κριτήρια αυτά.

Οι επίδοξοι επενδυτές και η κεντρική πολιτική εξουσία δεν είναι οι μοναδικοί διαμορφωτές του σκηνικού. Τα Τζουμέρκα δεν είναι μόνο καλό φιλέτο για τις κατασκευαστικές εταιρίες. Είναι

Εξάλλου το φράγμα του Αγίου Νικόλαου αναμένεται να προκαλέσει και τις γνωστές συνέπειες, οι οποίες έχουν συζητηθεί αναλυτικά στο παρελθόν κατά τη διάρκεια του αγώνα εναντίον της ΔΕΗ (επιπτώσεις στη γεωλογική ισορροπία της περιοχής, στην οικολογική ισορροπία της γεωτοπικής χαράδρας του Αράχθου και στην πολιτιστική κληρονομιά - Γέφυρα Πλάκας και τεθω-νείο).

Ειδικά για τα μνημεία υπάρχει η πληροφορία ότι η έκταση της τεχνητής λίμνης προβλέπεται λίγο μειωμένη, ώστε να διασφαλίζεται η σωτηρία τους, αν και από τη ΡΑΕ δεν μας έχουν δοθεί συγκεκριμένα στοιχεία, παρά τη σχετική αίτηση του Συλλόγου μας.

Ακόμη και έτσι, όμως, σε κάθε περίπτωση όλα τα υπόλοιπα προβλήματα παραμένουν, όπως, κυρίως, η ασυμβατότητα τέτοιων έργων

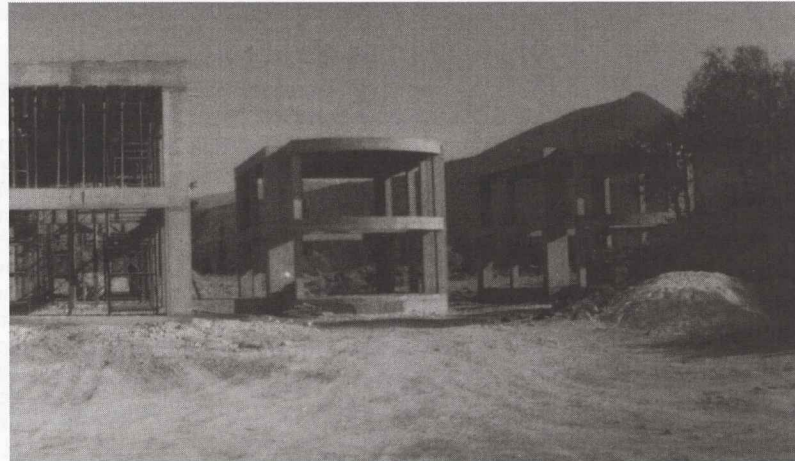
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ

Ο «ΠΥΡΡΟΣ» από της εκδόσεώς του έχει θέσει έναν βασικό σκοπό: την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του τόπου μας και περισσότερο της ιδιαίτερης πατρίδας μας της Ηλείου.

Και το έργο μας αυτό, πιστεύουμε, ότι δεν υπηρετούμε μόνο με την προβολή άμεσα των προβλημάτων της περιοχής μας, αλλά και με την ενθάρρυνση ατόμων ή φορέων, οι οποίοι εργάζονται προς την κατεύθυνση αυτή.

Έτσι με ξεχωριστή χαρά προβάλλουμε σε τούτη την έκδοσή μας, επάξια φρονούμε, το έργο μιας παιδιάς Αδελφότητας στην Αθήνα, με την επωνυμία της σήμερα «Πολιτιστικό Κέντρο Κρυσταλλοπηγής Παραμυθιάς».

ΕΠΑΞΙΟΣ Ο ΕΠΑΙΝΟΣ ΣΤΟΥΣ ΕΜΠΝΕΥΣΤΕΣ ΤΟΥ

Οι σκελετοί από μπετόν των τριών κτιρίων του ανεγειρόμενου Πολιτιστικού Κέντρου Κρυσταλλοπηγής Παραμυθιάς.

Απ' όσο είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, η παραπάνω Αδελφότητα, με το δραστήριο Διοικητικό Συμβούλιο που διαθέτει, χωρίς καμιά μεροληπτική διάθεση, έχει επιδοθεί σε μια αξιοζήλευτη δραστηριότητα, η οποία έχει ξεπεράσει κάθε προηγούμενο για την ίδια την Αδελφότητα, αλλά και για πολλούς άλλους Αδελφότητες της ιδιαίτερης πατρίδας μας.

Γιατί οι Σελλιανίτες της Αθήνας (Σελλιανή είναι το παλιό όνομα του χωριού τους), με πρώτο το Δ.Σ., χωρίς να υπολογίζουν τον κόπο που απαιτείται ή τον χρόνο, αλλά και να διαθέσουν τα πενιχρά οικονομικά τους μέσα, έχουν δώσει με τον αγώνα τους καινούριο νόημα στο ρόλο της Αδελφότητας.

Διότι δεν περιορίζουν τη δραστηριότητά τους στα γνωστά και τετριμμένα, όπως την πραγματοποίηση μιας εκδρομής, μιας χοροεσπερίδας και τα συναφή, αλλά έχουν κάνει σημαντικά βήματα πρόοδου και πρωτοτυπίας δραστηριοτήτων.

Συγκεκριμένα, κυκλοφορούν το δικό τους δημοσιογραφικό όργανο ενημέρωσης, προβληματισμού και επικοινωνίας, την εφημερίδα «Η ΣΕΛΛΙΑΝΗ». Λειτουργούν Τράπεζα Αίματος, για να καλύψουν ανάγκες ανάγκης των συντοπιτών τους. Αγόρασαν ιδιότητα γραφεία στην Αθήνα, με την επωνυμία «Γραφεία Πολιτιστικού Κέντρου Κρυσταλλοπηγής Θεσπρωτίας», που βρίσκονται στην οδό Αριστοτέλους 4, 3ος όροφος, τηλέφωνο 5237248, κοντά στην Ομόνοια.

Αλλά το σπουδαιότερο από τα έργα του Διοικητικού Συμβουλίου των Κρυσταλλοπηγιτών είναι το Πολιτιστικό Κέντρο που χτίζουν στο χωριό τους, την Κρυσταλλοπηγή Παραμυθιάς, προϋπολογισμού 200 εκατομ. δρχ.

Θερμά συγχαρητήρια στους Κρυσταλλοπηγιτές. Τέτοια έργα τιμούν όχι μόνο τους ίδιους και τη γενέτειρά τους, αλλά και τη Θεσπρωτία και την Ήπειρο ευρύτερα, η οποία έ-

χει ανάγκη και από τέτοια έργα.

Γιατί δεν αρκεί μόνον να διατυμpanίζεται ότι η Θεσπρωτία είναι η πύλη από και προς την Ευρώπη μέσω της Ηγουμενίτσας, και κατέχει τις επάξιες των προς δυσμάς συνόρων της χώρας μας, αλλά να αναγνωρίζεται κυρίως ο εθνικός, προ πάντων, ρόλος της περιοχής και να ενθαρρύνονται από τον κρατικό προϋπολογισμό τέτοια έργα.

Το επισημαίνουμε δε αυτό, διότι το τόσο φιλόδοξο αυτό έργο έχει σταματήσει τις εργασίες του από το έτος 1998, αφο- του έγιναν τα εγκαίνια του, λόγω έλλειψης των απαιτούμενων πιστώσεων. Και διακρίνει ο οποιοσδήποτε επισκέπτης της περιοχής σήμερα τους τρεις επιβλητικούς σκελετούς από μπετόν επάνω σε έναν γραφικό λόφο, όπου ορθώνεται το Πολιτιστικό Κέντρο Κρυσταλλοπηγής.

Στο βάθος μπροστά υψώνονται μεγαλόπρεπα τα ιστορικά βουνά του Σουλίου, ενώ στο πίσω μέρος το Κέντρο με όλη την περιοχή ακουμπάει σταθερά στα προς δυσμάς σύνορα της πατρίδας μας. Στα πόδια δε του καταπράσινου λόφου απλώνεται ο κατάφυτος από κάθε είδους φυτείες κάμπος της Κρυσταλλοπηγής, τον οποίο περιρρέει η πλούσια σε νερά πηγή του Κεφαλοβρύσου, ο ιστορικός, πιθανόν, ποταμός Σελλήεις των Ομηρικών χρόνων.

Μια παραστατική δε εικόνα του Πολιτιστι-

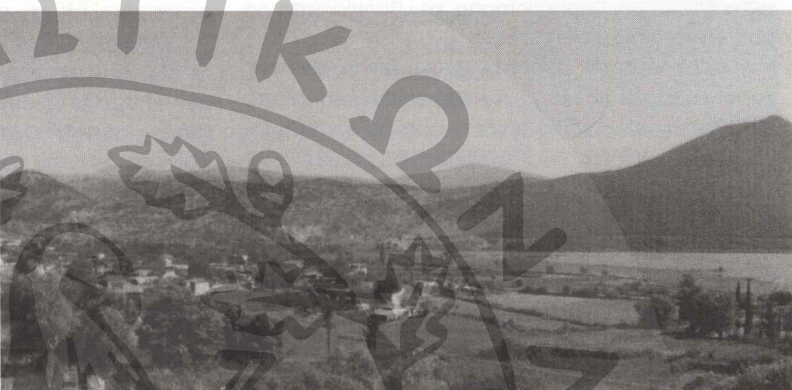
κού Κέντρου στην κατάσταση που βρίσκεται σήμερα με τη γραφικότητα της φυσικής ομορφιάς της περιοχής, μας δίνουν οι ένθετες φωτογραφίες που παρουσιάζουμε.

Το κτιριακό συγκρότημα του Πολιτιστικού Κέντρου αποτελείται από τρία επιμέρους κτίρια. Το πρώτο είναι μια μεγάλη αίθουσα 400 περίπου θέσεων, στην οποία θα γίνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις, για την καλλιέργεια πρωτίστως και τη διαιώνιση των παραδόσεων του τόπου, την οργάνωση σεμιναρίων για την ενημέρωση των κατοίκων της γύρω περιοχής σε διάφορα θέματα κοινού ενδιαφέροντος από ειδικούς επιστήμονες - ομιλητές.

Από χωροταξικής δε πλευράς, οι γνωρίζοντες την περιοχή, εύκολα διαπιστώνουν ότι το Πολιτιστικό Κέντρο βρίσκεται στο κέντρο των 25 χωριών που α-

ποτελούν το Δήμο Παραμυθιάς και είναι ευχερέστατη η πρόσβαση των κατοίκων σε οποιοδήποτε χωριό κι αν ευρίσκονται.

Το δεύτερο κτίριο προορίζεται για Βιβλιοθήκη και Αναγνωστήριο. Το τρίτο κτίριο του συγκροτήματος προορίζεται για Λαογραφικό Μουσείο. Σ' αυτό θα εκτίθενται, όπως μας

Μια άποψη τμήματος του γραφικού χωριού της Κρυσταλλοπηγής Παραμυθιάς, με ένα μέρος του καταπράσινου παραγωγικού της κάμπου.

εξηγήσε το Δ.Σ του Κέντρου, έργα που αποπνέουν τον χαρακτήρα της ιδιαιτερότητας της τέχνης της περιοχής. Και αυτά θα είναι ενδύματα περασμένων εποχών, εργαλεία καλλιτεχνικά, φωτογραφίες, οικιακά σκεύη κ.ά. Με άλλα λόγια γίνεται μια προσπάθεια προβολής του λαϊκού μας πολιτισμού.

Η συνολική αυτή προσπάθεια είναι στοιχείο σημαντικό, γενικά μιν, ιδιαίτερα δε όταν μιλάμε για μια ακριτική περιοχή, όπως είναι η Κρυσταλλοπηγή. Η Πολιτεία πρέπει να ενισχύσει το έργο στον ευαίσθητο αυτόν χώρο, ώστε να ενθαρρυνθούν οι κάτοικοι να δημιουργήσουν και να παραμείνουν στον τόπο τους.

Έτσι θα αποδείξουμε στην πράξη ότι Ελλήδα δεν είναι μόνον η Αθήνα.

Ο Αύγουστος της ψυχής μας

ΓΡΑΦΕΙ, ΣΧΟΛΙΑΖΕΙ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΖΕΙ Ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

Θέλει να τα προλάβεις όλα. Σαν βρεθείς σε γνωρίσιμους τόπους. Φίλους, γνωστούς και συγγενείς. Δεν προλαβαίνεις πάντα. Τι να πρωτοκάνεις σε δέκα μέρες; Τόσες βρεθήκαμε οικογενειακώς στην Άρτα, στην αρχή, στο Παλαιοχώρι Συρράκου, στο Ματσούκι, στους Μελισσοουργούς και πάλι στην Άρτα. Αυτή ήταν η επαφή με τον γενέθλιο τόπο. Έστω και έτσι, όμως, κάτι αφήνει.

ΑΡΤΑ: «Η μικρή πόλη των μεγάλων αντιθέσεων»

► **ΑΡΤΑ:** Το έχουμε ξαναγράψει, «Η μικρή πόλη των μεγάλων αντιθέσεων». Και η ρήση δεν είναι δική μας. Είναι της συναδέλφου **Βάντας Κουτσοκώστα**, σε ένα παλιότερο κείμενό της στην «Πανηπειρωτική». Ισχύει αυτό σήμερα; Δεν το σχολιάζουμε. Σας αφήνουμε να το κρίνετε. Εντυπώσεις μεταφέρουμε.

► **Η Άρτα έχει πλούσια ιστορία.** Αρχαία, βυζαντινή και νεότερα. Έχω κουραστεί να διαβάζω σε γνωστούς και φίλους. Αν πάτε στην Άρτα, μην ξεχάσετε να επισκεφθείτε την Παργουρίτσα, την Παργουρίτσα για μας. Κανένας δεν την ξέρει.

► **Αλλά δήμαρχε, αγαπητέ Κώστα Βάγια,** εκείνη η έρμη η πηλατιά Σκουφά, είναι σκουπιδότοπος. Καλά τα έργα στον κεντρικό δρόμο και η πεζοδρόμηση. Αλλά ο επισκέπτης της Παργουρίτσας, θα μείνει με την κακή εικόνα...

► **Το άγαλμα του «Πύρρου»** (βασιλιάς της Ηπείρου, με πρωτεύουσα την Αμβρακία 318 - 272 π.Χ.), έργο του αείμνηστου γλύπτη **Στέλιου Τριάντη**, στην πηλατιά Κιλικίας κοσμήει την πόλη. Παρατήρηση πρώτη: Μια πινακίδα με περισσότερα λόγια για τον Πύρρο. Στα ελληνικά και στ' αγγλικά. Παρατήρηση δεύτερη: Συντήρηση του αγάλματος και της βάσης του. Ένα πηλακάκι έχει ξεκολληθεί από τη βάση. Θέλει πολύ δουλειά να μπει στη θέση του;

► **Λεπτομέρειες θα μου πείτε.** Εδώ «καράβια χάνονται, βαρκούλες αρμενίζουν...». Και οι λεπτομέρειες έχουν το ρόλο τους.

► **Στου Κακκαβά πέρασα τα περισσότερα βράδια μου.** Στέκι για πολλούς Αρτινούς, ειδικότερα Μελισσοουργούς. Εκεί θα μάθεις πολλά. Για πρόσωπα και πράγματα. Έντονες συζητήσεις, πληροφορίες από στόμα σε στόμα, ενίοτε και αποφάσεις...

► **Δίπλα είναι το «Θεατράκι»,** το όμορφο μαγαζί της φίλης Χαράς Σιώζου. Τόληψε η Χαρά κι έφυγε από την πρωτεύουσα κι έστησε ένα στέκι με προσωπικότητα και σημείο αναφοράς. Τα κατάφερε και μπράβο της!

► **Δεν είδα, δεν άκουσα για μια εκδήλωση της προκοπής στην πόλη.** Άκουσα για συναυλίες Βανδής, Ρου-

βά, Μακεδόνα και Μπάση. Καθές, για όποιον του αρέσει. Περί ορέξεως ουδείς λόγος.

► **Αλλά αυτό είναι μόνο;** Θέλω, βρε αδερφέ να περάσω από την Άρτα και να μου μείνει κάτι. Από την αρχαία Αμβρακία, από τη Βυζαντινή Άρτα, από τη νεότερη πόλη. Δεν ξέρω τι είναι αυτό, ούτε συνταγές δίνω. Αλλά, θέλω να ξέει ο άλλος: Πέρασα από την Άρτα και είδα αυτό, άκουσα εκείνο. Να φεύγει με την καλή εντύπωση.

► **Ετούτο πάλι;** Μου το μετέφερε φίλη μου, τα σπία στην Άρτα είναι «κλειστά» και εννοούσε πως δεν ανοίγουν σε παρέες και ανταμώματα. Δεν ήες απόψε θα περάσω από του φίλου μου το σπίτι, να τον δω, να μιλήσουμε, να περάσουμε καλά.

► **Για την Άνω Πόλη,** Βαθαώρα τη μάθαμε εμείς, έτσι τη λέμε ακόμη και τώρα, τι να πω; Στον Ανεμόμυλο που έζησα και ξέρω, είναι σα νάσαι σε συνοικία των Αθηνών. Πάει εκείνο το βήμα που έφθανε ως το Γεφύρι και κάτω στον Αμβρακικό, πάνε οι μελικοκιές και οι πασχαλιές, πάνε οι μυρωδιές του πεύκου και της φραγκοσυκιάς. Τώρα δεν βρίσκεις θέση να παρκάρεις, το γείτονα δεν τον γνωρίζεις, χάθηκε η καθημέρα... Δρόμοι έχουν ανοίξει στα σωθικά του δάσους και οδηγούν σε συνοικίες και στο μεγάλο νοσοκομείο. Ψάχνεις να βρεις το Γούπατο, τις Γκορταίες, τη Σπηλιά, τον Κήπο, ήες και είσαι από άλλον πλανήτη... Γνώριμες, απ' τα παλιά, φιγούρες, σε προσπερνάν αδιάφορα και χάνονται στο βάθος του δρόμου.

► **Μα θα μου πεις, πού ζεις στη δεκαετία του 60';** Δε ήλω, δεν περιμένω τα ίδια. Η ζωή αλλάζει. Αλλά να, δεν περιμένω να συναντήσω στην Άρτα των 30.000 ψυχών, την Αθήνα των 5.000.000; Θέλω την ουσιαστική επικοινωνία και ανθρώπινη επαφή.

► **Παρ' όλα αυτά η Άρτα, παραμένει γονιμη, για** όσους την ξέρουν καλά, έχει επιλογές και διαφυγές. Η πεζοδρόμηση της οδού Σκουφά, έχει δώσει προσωπικότητα στο ιστορικό κέντρο. Τα στέκια είναι πολλά και μπορείς να περάσεις ευχάριστα τις ώρες σου. Τα μνημεία σε γονιεύουν με την αϊγιή τους. Οι ακρογιαλιές είναι κοντά, τα ορεινά χωρά προσφέρουν όραση και ξεκούραση, αν και όπως μαθαίνω πιο συχνά τα επισκέπτονται οι Αθηναίοι.

► **Παράπονο έχουν οι Αρτινοί με τα Γιάννινα και δεν έχουν άδικο.** Τα περισσότερα χρήματα, οι περισσότερες αποφάσεις αφορούν στα Γιάννινα. Υπάρχει μια ενδοηπειρωτική αντίθεση.

► **Δεν θάπρεπε όμως να είναι έτσι.** Ο κάθε τόπος της Ηπείρου έχει τη δική του αξία και προσφορά στην ιστορία, στον πολιτισμό και στην πρόοδο. Τα κριτήρια δεν πρέπει να είναι πληθυσμιακά, αλλά αξιοκρατικά.

► **Δυνάμεις ανήσυχες, δημιουργικές υπάρχουν.** Και μπορούν να διεκδικήσουν καλύτερη παρουσία της πόλης στην Ήπειρο και στη χώρα.

► **Αρκεί να βρουν τον μίτο της επικοινωνίας μεταξύ τους και με τον δημότη - πολιτή.**

Η περίφημη βυζαντινή εκκλησία, η Παργουρίτσα. (1289 - 1296)

Μελισσοουργοί

► Όχι για να παϊνέσουμε το σπίτι μας, αλλά ο κάθε επισκέπτης, φεύγει με τις καλύτερες εντυπώσεις από τους Μελισσοουργούς, το τελευταίο χωριό της Άρτας, από τούτη την πλευρά, μετά από την Πράμαντα. ► Χωμένο μέσα στα έλητα, κάτω από την υψηλότερη κορφή των Τζουμέρκων, την Κακαρότσα, με άφθονα νερά, με πολλούς ανθρώπους, διάσπαρτους στην Άρτα, το Αγρίνιο, στην Αθήνα (με αντίστοιχους Σιδηλόγους) και αλλού. Λίγες ψυχές το χειμώνα. ► Δραστήριοι άνθρωποι και ανήσυχτοι. Εσωστρεφείς, η αδυναμία τους. ► Πατρίδα γνωστών πολιτικών. Του Δημήτρη Τσοβόλη και του Γιάννη Μπινιά. ► Και διανοομένων, του αείμνηστου Νικολάου Παπακώστα, με το μνημειώδες έργο του «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ - ΘΕΑΜΑΝΙΚΑ», που θεωρείται από πολλούς το «εναγγέλιο» των Τζουμέρκων. ► Χωριό πλούσιο σε ιστορία και παράδοση, με τοποθεσίες ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. ► Μνημεία σαν τον Αν-Νικόλα, τον Αν-Μάρκο, το μοναστήρι της Παναγίας, εντυπωσιάζουν. ► «Τώρα κι ο ήλιος έγειρε κι ο σταυραπτός κουρνιάζει...είμαι ξένος και θα ιδώ και θα πάω να μοιλωθώ». Κάθε χρόνο αντλεί στον κόμπο της Παναγιάς το παραδοσιακό καγκελάρι. Το κρατούν ακόμη οι Μελισσοουργιές. Το πανηγύρι τριήμερο, συγκεντρώνει πολύ κόσμο. Αν οργανωθεί καλύτερα, θα είναι από τα πιο ξεκουστά της περιοχής. ► Πρόεδρος (αυτόνομη Κοινότητα παρέμειναν οι Μελισσοουργοί) ο παιδικός φίλος **Γιάννης Νικολάου**. Τρεις τετραετίες συνεχόμενες. Αγωνίζεται, παλεύει, έχει μάθει τα κατόπια. ► Στο κοινοτικό συμβούλιο ένθερμοι Μελισσοουργιές, παλιοί και νέοι. Χωρίς να αδική κανέναν σημειώνω και τις παρουσίες του έμπειρου **Σπύρου Μαστρογιάννη** και του φιλολόγου **Βασίλη Ρίζου**, που κάνει πολλά χιλιόμετρα από την Αθήνα.

► Ανήμερα το Δεκαπενταύγουστο το πρωί γίνεται και η **Λαϊκή Συνέλευση**, θεσμός που κρατάει χρόνια. Διάλογος, προτάσεις, σκληρή κριτική πολλής στα δρώμενα του κοινοτικού συμβουλίου και του χωριού. ► Φέτος την παράσταση έκλειψε η «διμάχη» με την Πράμαντα για το νερό, που έφτασε σε ακρότητες, με επεισόδια και τον αποκλεισμό του χωριού για αρκετές μέρες. Ένα πρόβλημα που χρονίζει. Λύσεις υπάρχουν και θα βρεθούν με σύνεση, ψυχραιμία και λογική και κυρίως με την ενίσχυση των υποδομών και στα δυο χωριά από την Πολιτεία, όπως επισημαίνουν σε κοινή ανακοίνωσή τους οι φορείς των Αποδήμων Πραμαντιωτών και Μελισσοουργιωτών, που δημοσιεύουμε στη σελ. 14. ► Τον Αύγουστο έκανε την εμφάνισή του και νέα εφημερίδα στο χώρο των Μελισσοουργιών, με τίτλο «ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΛΛΑΓΗΣ». Τριμηνιαία έκδοση ενημέρωσης και διαλόγου της «Κίνησης Μελισσοουργιών». Ψυχή της ο **Αντώνης Γκούντας**. Διοίκηση, λοιπόν, Μελισσοουργικά, μαζί με αυτό της Αδεφότητας Μελισσοουργιών Αθηνάς με τίτλο «ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΙ». Σημειώνουμε και την παλαιότερη έκδοση του Σιδηλόγου Μελισσοουργιών Άρτας «**Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΩΝ**». Ο έντυπος λόγος καλά κρατεί. ► Και του χρόνου αδέρφια!

► Ένα από τα πέντε βλαχόφωνα χωριά των Τζουμέρκων (τα άλλα τέσσερα, Συρράκο, Καθαρρυτές, Βαθύπεδο και Ματσούκι).

► **Ανήκει στο Δήμο Τζουμέρκων** (έδρα Χουλιαράδες) ο οποίος αποτελείται από τις πρώην Κοινότητες: Χουλιαράδων, Πετροβουνίου, Μιχαηλίου, Παλαιοχωρίου Συρράκου, Προσήλιου, Βαπτιστή και τους οικισμούς Κέδρου και Ποτιστικών της πρώην Κοινότητας Πετροβουνίου.

► **Οι περισσότεροι για να φθάσουν στο Παλαιοχώρι,** πάνε από τον εθνικό δρόμο Άρτας - Ιωαννίνων και πριν από την πόλη των Ιωαννίνων στρίβουν δεξιά, προς Χαρακόλη.

► **Πολύ ωραία διαδρομή,** όμως, είναι αυτή από την Άρτα. Μετά το γεγύρι της Άρτας, στρίβουμε δεξιά, προς Γραμμένησα. Περνάμε τα χωριά του Ξηροβουνίου και των Τζουμέρκων (Κορφοβούνι, Ροδαυγή, Πιστιανή, Δαφνωτή, Σκούπα, Πλατανούσα, Μονοήλι, Γέφυρα Πλάκας, Άγναντα, Κτιστάδες) και φθάνουμε στην Πράμαντα. Μέσα από την Πράμαντα, στρίβουμε αριστερά, προς Χριστούς. Από κει Προσήλιο και Παλιοχώρι.

► **Είναι μια διαδρομή, που χαρακτηρίζεται από τους**

ειδικούς ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Στάσεις στα πανέμορφα χωριά για καφεδάκι και ξεκούραση, σε βρυσούλες, ρίγανη και τσάι του βουνού από υπαίθρια στέκια, στάση οπωσδήποτε στο **Γεφύρι της Πλάκας**, στην Πράμαντα για φαγητό (από κει είναι πολύ κοντά και οι Μελισσοουργοί για μια βόλτα), κάτω στον Καθαρρυτικό για ένα μπάνιο από τους τοίλημους, κι από κει είναι κοντά και η Μονή της Κνήβας.

► **Στο Παλαιοχώρι Συρράκου,** με την πρώτη ματιά, ο επισκέπτης ίσως δεν εντυπωσιαστεί ιδιαίτερα. Πρέπει να μείνεις λίγες μέρες, για να γνωρίσεις τον τόπο και τους ανθρώπους του. Και σίγουρα, μετά θα θέλεις να ξαναπάς.

► **Ο Πριάβοις,** η κατάφυτη ακρόπολη του χωριού, με το πανέμορφο εκκλησάκι της Παναγίας αποτελεί το κόσμημα του Παλαιοχωριού.

► **Εκεί, φέτος, όπως κάθε χρόνο, ανήμερα της Παναγιάς,** το Δεκαπενταύγουστο έγινε το ολόήμερο πανηγύρι. Όργανα, χορός, γλέντι και γίδα βραστή, προσφορά των Σιδηλόγων του χωριού. Μοναδικές στιγμές. Και το βράδυ το γλέντι συνεχίζεται στο κέντρο του χωριού.

► **Δυο λόγια για το πανηγύρι των Παλαιοχωριτών.** Έχει σημασία, γιατί δείχνει μια άλλη νοοτροπία, αντίθετη με αυτή που υπάρχει, απ' όσο ξέρω σε άλλα χωριά.

► **Εδώ δεν γίνεται σκοτωμός,** ποιος θα πρωτοχορέψει. Όλοι πιάνουν χέρι με χέρι και όταν έρθει η σειρά τους χορεύουν. Και μόνο ένα ή δυο χορούς ο κανένας. Έτσι χορεύουν όλοι.

► **Τι να πω; Στους Μελισσοουργούς ένα ολόκληρο βράδυ χόρεψαν δυο παρέες μόνο.**

► **Και το λέω αυτό γιατί κάτι πρέπει να γίνει με τα πανηγύρια και τους χορούς.** Χωρίς παρεξηγήσεις και όλοι να κάνουν το κέφι τους.

► **«Παλαιοχωρίτικα»** λέγονται οι εκδηλώσεις (πολιτιστικές, εκδηλώσεις για τα παιδιά, αθλητικές, φυσιοθετικές κ.λ.) που γίνονται κάθε χρόνο.

► **Φέτος παρακολουθήσαμε τις αψηγήσεις,** παιδιών και νεωτέρων, που είχαν κάτι να πουν από τη ζωή του χωριού, τα βιώματα και τις αναμνήσεις τους.

► **Καταθέσεις ψυχής,** άνθρωποι χαρακτήρες άλλων εποχών, γεγονότα συγκινησιακά, πολλές φορές και με χιούμορ δοσμένα, που ξυπνούν τις μνήμες και διδάσκουν. Μια διαφορετική θέαση

Γέφυρα Πλάκας

Στον Πριάβο, στο πανηγύρι

Αψηγήσεις, μνήμες και διδασκί

ΔΗΜΟΣ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ Παλαιοχώρι Συρράκου

των «Παλαιοχωρίτικων», που δείχνει ότι υπάρχουν οι δυνατότητες για πρωτοτυπία και διαφορετικότητα. Την ευθύνη γι' αυτά τα δρώμενα είχε φέτος η Μαρία Παπαματθαίου.

► **Άλλο στοιχείο που κάνει αίσθηση είναι η συμμετοχή της νεολαίας,** όχι μόνο στις δραστηριότητες αλλά σε όλη τη ζωή του χωριού. Η νεολαία αγαπάει το Παλαιοχώρι. Όχι από τη θέση του απλού θεατή, αλλά από τη θέση της ευθύνης. Είναι ένα ενθαρρυντικό στοιχείο για το μέλλον.

► **Μιντάτι.** Σε λίγα χωριά υπάρχει. Και να το εξηγήσουμε. Είναι, απ' όσο τουλάχιστον γνωρίζω, βλάχικη λέξη και σημαίνει εθελοντική εργασία, για ένα συγκεκριμένο σκοπό. Παλιότερα όλα τα σπία χιτίζονταν με το μιντάτι. Μαζεύονταν οι χωριανοί να χτίσουν το σπίτι του γείτονα, του συντοπίτη, κι αύριο στον άλλον. Όλοι για έναν και πάλι από την αρχή. Το μιντάτι διατηρείται ακόμη και σήμερα. Εθελοντική εργασία για κοινωνική σκοπό. Να στρωθεί το μεσοχώρι, να καθαριστεί ο Πριάβοις, οι δρόμοι, να ετοιμαστεί το χωριό για το πανηγύρι.

► **Λαϊκή Συνέλευση στο Παλαιοχώρι.** Ενημέρωση από τον πρόεδρο του Τοπικού Συμβουλίου **Βαγγέλη Ποταίκα** και τον δήμαρχο Τζουμέρκων **Άγγελο Βάσιο**.

► **Δεν λείπουν τα προβλήματα.** Οι δρόμοι, μικροπροβλήματα στην ύδρευση και φωτισμό, η αξιοποίηση των πολιτιστικών μνημείων του χωριού, οι οδικές σχέσεις με τα γύρω χωριά, αλλά και οι γενικότερα θέματα που αφορούν τον ορεινό όγκο των Τζουμέρκων απαιτούν την Λαϊκή Συνέλευση.

► **Διάλογος σε πολιτισμένο κλίμα,** διατύπωση προτάσεων με υπευθυνότητα και κατανόηση.

► **Ζωή στο Παλαιοχώρι, δίνουν οι δυο φορείς του χωριού.** Ο Σιδηλόγος Παλαιοχωριτών Ιωαννίνων, που εκδίδει και τη «Φω-

Ζωγραφική, ο Αριστέλης.

Μιντάτι.

Λαϊκή Συνέλευση

νή των Παλαιοχωριτών» (πρόεδρος **Βαγγέλης Ντόκας**) και Αδεφότητα Παλαιοχωριτών Αθηνών (πρόεδρος **Κώστας Κωσταντίνος**).

► **Ο Δήμος Τζουμέρκων,** είναι από τους ελάχιστα καποδιστριακούς δήμους της χώρας, που μήκη αργά, λόγω δικαστικών προσφυγών, σε λειτουργία. Παρ' όλα αυτά βρήκε το ρυθμό του.

► **Ο δήμαρχος Άγγελος Βάσιος** το παλεύει, όχι με στενή τοπικιστική αντίληψη, αλλά με ευρύτητα, καθώς πιστεύει ότι τα Τζουμέρκα πρέπει να αντιμετωπιστούν, στις όποιες πρωτοβουλίες, ως ενιαίος χώρος.

► **Οι οδικές συνδέσεις** μεταξύ των οικισμών του Δήμου και όλων αυτών με την έδρα, αλλά και η εσωτερική οδοποιία σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα, η βελτίωση της 3ης Επαρχιακής Οδού από γέφυρα Τσιμόβου μέχρι Μιχαήλι και από Πετροβούνι μέχρι Προσήλιο, με ταυτόχρονη απαίτηση τις μεγάλες οδικές συνδέσεις με τους όμορους Δήμους, όπως είναι ο οδικός άξονας Παλαιοχώρι - Ανατολική - Εγνατία οδό και Παλαιοχώρι - Μιχαήλι - Πράμαντα και Άγναντα, βγάζοντας έτσι την ευρύτερη περιοχή των Τζουμέρκων από τη μέχρι τώρα απομόνωση, αφού ο επισκέπτης από τη Β. Ελλάδα στο Μέτσοβο θα έχει τη δυνατότητα εύκολης πρόσβασης στα Τζουμέρκα και από δω προς τη νότια Ελλάδα και αντιστρόφως, είναι στις προτεραιότητες του Δήμου.

► **Στις καθημερινές προσπάθειες** είναι η ανάδειξη της πανέμορφης χαράδρας του Αράχθου και του Καθαρρυτικού, ποταμών που θεωρούνται και πολύ καλά πεδία για όσους ασχολούνται με τα Kanoe - Kayak και Ράφτινγκ, σε συνδυασμό με την ανάδειξη και αξιοποίηση των άφθονων μονοπατιών που από κει οδηγούν στους όρους, με παράλληλη αξιοποίηση τοπίων μοναδικής φυσικής ομορφιάς, όπως είναι το φυσικό ελατοδάσος στα Ποτιστικά.

► **Ο Δήμος εκδίδει και εφημερίδα,** με τίτλο «Ο ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ», σε μια προσπάθεια ενημέρωσης των δημοτών και προβολής των θεμάτων του Δήμου.

► **Εν κατακλείδι,** μια βόλτα από την περιοχή αξίζει, όπως εξ άλλου σε όλα τα πανέμορφα Τζουμερκοχώρια.

Στο Ματσούκι...

► **Στο Ματσούκι** Ιωαννίνων βρέθηκα, με τον Κώστα Κοράκη εκπρόσωπο της Αδεφότητας Παλαιοχωριτών Αθηνών, για λίγο, μισή μέρα χρόνο, για τις εργασίες της Τζουμερκιώτικης Συνδιάσκεψης. Δεν είχα την ευκαιρία να γνωρίσω όλο το χωριό.

► **Η πρώτη εντύπωση,** όμορφο χωριό, στα κατάκρηφα των Τζουμέρκων, ακόμη ομορφότερο αν προσεχθεί λίγο η καθαριότητα, τις μέρες που ανεβαίνει πολύς κόσμος.

► **Απορείς, πώς,** τα παλιότερα χρόνια, ανεβοκατέβαιναν εδώ πάνω οι Ματσουκιώτες. Τέρμα θού, που ήνε. Πάντως ο δρόμος τώρα σε πάει καλά.

► **Τη Μονή της Βυζήλης** δεν την είδα, την έμαθα από διάβασμα και από περιγραφές γνωστών και φίλων. Μοναδικό μνημείο.

► **Περισσότερα για την ιστορία** του χωριού διαβάστε το βιβλίο του **Δημήτρη Καλούσιου** (δύο τόμοι), που ευγενικώς πρόσφερε η Κοινότητα στους συνέδρους.

► **Εντυπωσιακή η φιλοξενία** των Ματσουκιωτών και του προέδρου τους **Αθικιάδη Λάνταβου**. Δούλεψε όλο το χωριό για τη Συνδιά-

σκεψη, ιδιαίτερα οι γυναίκες του χωριού που ετοίμασαν τις παραδοσιακές πίτες και τα άλλα φαγητά.

► **Στην ουσία** της Συνδιάσκεψης

τώρα (ρεπορτάζ στη σελ. 5): Ήταν η πιο οργανωμένη, η πιο ουσιαστική και η πιο αποτελεσματική. Εργάστηκε σκληρά το ΔΣ της Ομοσπονδίας Τζουμερκιωτών, με επικεφαλής τον πρόεδρο **Χρήστο Λαναρά**. Καθοριστική η παρουσία του συμβούλου της **Ηλίας Γεωργίου**, που είναι από το Ματσούκι.

► **Βοήθησαν και οι εισηγητές:** Δεν πλήττασαν, ήταν πολύ συγκεκριμένοι στις προτάσεις τους.

► **Τρία χαρακτηριστικά** δημιούργησαν αίσθηση: Η απουσία εκπροσώπων της πολιτείας και πολιτικών, η αποχή του Δήμου Πραμάντων από τη Συνδιάσκεψη και η διοργάνωση την ίδια μέρα αντίστοιχες στο Γραϊκικό από το Δήμο Αγνάντων. Ήταν όμως στο Ματσούκι η συντριπτική πλειοψηφία των Τζουμερκιωτικών φορέων.

► **Ας ελπίσουμε** ότι οι αποφάσεις τους θα φθάσουν στα αυτιά των υπευθύνων. Γιατί τα Τζουμέρκα δικαιούνται μιας καλύτερης αντιμετώπισης.

ΤΟ ΜΑΤΣΟΥΚΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου & ο Κώστας Κρυστάλλης

ΑΠΟ ΤΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΤΟΥ ΛΕΥΤΕΡΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΔΙΦΩΝΟ» - ΑΡ. ΤΕΥΧ. 17 - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1997

Τώρα θα πείτε τι σχέση έχει η «Μούσα» του λαϊκού μας τραγουδιού, όπως την αποκαλεί ο Λευτέρης Παπαδόπουλος, η Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου, με τον δικό μας «τραγουδιστή του βουνού και της στάνης» Κώστα Κρυστάλλη;

Κι όμως έχει μεγάλη σχέση. Ο στιχουργός και δημοσιογράφος Λευτέρης Παπαδόπουλος σ' ένα αφιέρωμά του (περιοδικό «Δίφωνο» τ. 17, Φεβρουάριος 1997) στην Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου, που έγραψε μοναδικά τραγούδια και μελοποίησαν από μεγάλους συνθέτες («Είμαι απτός χωρίς φτερά», «Όνειρο απατηλό», «Πετραδάκι - πετραδάκι», «Δυο πόρτες έχει η ζωή» κ.λπ.) γράφει για τη «γριά», όπως την αποκαλούσαν στο συνάφι:

«...Είπαμε, όμως: εν αρχή ην το ταλέντο. Η Παπαγιαννοπούλου στη δουλειά της, είναι μοναδική. Γιατί ξέρει καλά το δημοτικό τραγούδι. Γιατί έχει αίσθηση του μέτρου. Γιατί δεν παγιδεύεται από το κυνήγι της ομοιοκαταληξίας. Γιατί έχει άρτια γνώση της γλώσσας και των ιδιωμάτων της. Γιατί έχει φιλογερό ταπεραμένο. Γιατί έχει δυνατές εμπνευστικές και ρωμαλέες, χειροπιαστές εικόνες στους στίχους της...».

Κι αλήθως σημειώνει: «Η Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου οδηγήθηκε στο τραγούδι από την ποίηση. Ποίηση της παράδοσης, βέβαια, με απόηχους από το δημοτικό τραγούδι. Ποίηση γεμάτη χυμούς, αλλή και υπερβολές. Και λέω: όταν έχεις γράψει ποίημα στο στιλ του Κρυστάλλη ή του Γρυπάρη, δεν είναι καθόλου δύσκολο να γράψεις τραγούδι, με ωραίες δυνατές και πλούσιες εικόνες».

Ένα ποίημά της γραμμένο το 1946, αφιερωμένο, όπως φαίνεται, στον Κώστα Κρυστάλλη, είναι και αυτό που δημοσιεύουμε, όπως καταγράφεται από τον Λευτέρη Παπαδόπουλο στο περιοδικό «Δίφωνο».

«Αν πάρω της Βλαχούλας σου το δρόσο και τα κάρη
κ' ακό απ' τη φλογέρα σου, μου το σχωράς, Κρυστάλλη;
Ασε με τα πατήματα, Κρυστάλλη, του βουνού σου
να πάρω, να 'ρθω συντυχία κ' εγώ του τραγουδιού σου
να το λαλεί η φλογέρα σου τραγουδί το βουνό σου
κ' εγώ, σουράβλη ταπεινό, να σου κρατώ το ίσο,
να γητευτούνε τα πουλιά, να λησθεθεί ' απδόνει...
Κάλλιο του η φλογέρα σου, τ' αγρίμια που μερώνει
ν' ακούσουν στάνες και μαντριά, να ξαφνιαστεί ν- η Βλάχα
-σ' εκείο το ροδάσθη της το μάγουλό μου να 'χαί-,
να ροβόλησει την πηλιά, χα-χα να πάει τρεχάτη
στο βλάχο, που την καρτερεί και του κρατάει γινάτι,
να μας γροικήσουν μπιστικοί, τσομπάνηδες, κουμπάροι,
να μπουέμε στα καλύβια τους, η νύχτα πριν μας πάρει,
να μπουέμε μουσαφίρηδες και καλωσορισμένοι
στον Λια το βλαχοκάληβο, στην εμπασία προσμένει
να βγει η Ρήνα η όμορφη, η κτροβύζω η Ρήνα,
-αχέλι μαγιόκερσο, λαιμοτραχήλια κρίνα-
να κουδουνίσουν τα φλουριά, ν' ανεμιστεί ν- η μπόλια
ν' αστράψουνε τα μάτια της, για τις καρδούλες βόλια
ν' απλώσ' εκείο το παχουλό το χέρι το ροδένιο
με το μανίκι το φαρδύ, τ' ασμηκεντημένο,
για να μερώσει τα σκυλιά, να μας καλωσορίσει,
η Ρήνα που ζωγράφισε στην κρουσταλήνια βρύση,
να μας ταισίει η θυγερή ανδρότυπο, Κρυστάλλη,
στο μαστραπά τ' αμόλετο γλυκό κρασί να βάλει,
να σφάξει τριμνίτικον αρνάκι ν-αργαήσο
και να γευτούμε το γλυκό ψωμάκι το σταρίσο.
Κι απέ στα λιανοτράγουδα να πάρεις τη φλογέρα
να σκορπιστεί η ακολογία στα πέρα, στα πιο πέρα.
Να πεις το βλαχοτράγουδο της στρουγκας και της στάνης,
ν' αφουγκραστούνε μπιστικοί, να ξαφνιαστεί ο τσομπάνης.
Και στα καθηνυχτίσματα να στρώσουμε κρεβάτι
όξω στα θυμαρόφλουδα, σε γέρικον ελάτι,
να χαμηλώσει το βουνό ν-ο νους μας ν' απηλώσει

να σκαρφαλώσει αγερίκο στου σύννεφου τη σώση.
Σε ράχες και σ' αποφωλιές απτός, κ' εγώ μαμουδί
ν' αδράχνω τη φτερούγα σου, ν' ακούω το τραγούδι.
Κ' εσύ ο πρωτομάστορας στα χείλια τη φλογέρα,
κ' εγώ σουράβλη ταπεινό, φλουδάκι στον αγέρα...

Μα 'κει τις κονταυγές, σπαρτάρησες, απτέ μου,
κ' είδα γητιές και θάματα, που δεν ξεχνώ ποτέ μου.
Είδα τις αθαφρόσκες, τις αγεροπατούσες
και σπάσαν τη φλογέρα σου που γλυκοτραγουδούσες.
Κ' όρκο σου κάνεις μια ξωτιά, να μη βρεθεί Κρυστάλλη,
όσο θα στέκουν τα βουνά, τέτοια φλογέρα πάλη.

Και κάτου απ' τον έλατο ν-απόμεινα μονάχη
με το σουράβλη σε ξυπνώ, κακό να μη σου λήξει.
Ξύπνα, μας πήρ' η χαραυγή, απτέ μ', μας πήρ' η μέρα,
Ξύπνα, κι ο γήλιος σπάθισε τον ατλαζή ν-αθέρα,
Ξύπνα, τα φτερουγίσματα τ' απτού σου μ' αθαφίσαν,
Ξύπνα, ζαρκάδια στο τρεχό και τα πουλιά ξαφνίσαν,
Ξύπνα κ' η ώρα η πέρδικα το ήξει στα χαλίκια,
Ξύπνα, κι ο πετροκότσαφας γυρεύει σου σκαρίκια,
σου 'φερε χαιρετίσματα απ' τη σεμνή δασκάλη,
τρισάρφαν, στο μάγουλο το δάκρυο στάλα - στάλα.
Ξύπνα, και τρίζει ο πευκιάς. «Τι να ν'» αναρωτιούμαι
μη 'να νεράιδας πάτημα; μη 'να... Ξύπνα, φοβούμαι.
Ξύπνα να δεις, ξεπάχνισαν τ' Άγραφα στις κορφές τους,
Ξύπνα να δεις ξεβεντονιούς πώς πάν' με τις καλές τους.
Ξύπνα, Κρυστάλλη, μύρισε καλοκαιριά το ελάτι,
μα σένα βαριοκλειστήκε το φωτερό σου μάτι
και μείναν έρμα τα μαντριά, κ' οι στάνες ρημαγμένες
κ' οι θυγερές σου θλιβερές, μαυρομαντιλωμένες,
και μείνανε τρισάρφανα, και μείναν ρημαγμένα
όλα σου τα ζουγραφιστά και τα τραγουδιμένα.
Οι λαγκαδιές, οι ρεματιές και τα βουνά σ' το ήνε
το μοιρολόγι το πικρό, Κρυστάλλη μου, και κλαίει.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

Και στο Περίστερι, έναν από τους μεγαλύτερους δήμους της χώρας, κτυπάει η καρδιά της Ηπείρου, μέσα από τον Σύλλογο Ηπειρωτών.

Ένας φορέας, με αδιάλειπτη δράση από την ίδρυσή του, με εκδηλώσεις και πρωτοβουλίες, που φθάνουν ως τη γενέτειρα.

Η έναρξη της φετινής δραστηριότητας του Συλλόγου έγινε στο Άρσος Περιστερίου το Σάββατο 8 Σεπτεμβρίου 2001, με το Ηπειρωτικό Πανηγύρι. Μια εκδήλωση, θεσμός πλέον, στην οποία οι χιλιάδες Ηπειρώτες της περιοχής είχαν την ευκαιρία να διασκεδάσουν με ένα πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα, στο οποίο πήραν μέρος, οι τραγουδιστές Στυλιανός Μπέλλος, Αλέκος Κιτσάκης, Ηλίας Κόντης, Λευτέρης Κωνσταντίνου,

Πολιτιστικές πρωτοβουλίες και κοινωνική ευαισθησία

Βασίλης Ζώης και Ανθούλα Νούση. Χόρεψαν τα χορευτικά της Ομοσπονδίας Μουργκάνας και των Συλλόγων Ηπειρωτών Άνω Λισίων και Θριασίου Πεδίου.

Στο χαιρετισμό του ο πρόεδρος του Συλλόγου και σύμβουλος της Πανεπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλήνων κ. Θωμάς Νικολάου κάλεσε τους Ηπειρώτες να αγαλιάσουν με ενθουσιασμό το Σύλλογο Ηπειρωτών Περιστερίου και ανακοίνωσε τις πρω-

τοβουλίες που αναλαμβάνει στο άμεσο μέλλον.

Έτσι, στους στόχους του Συλλόγου είναι να «υιοθετηθεί» το Γηροκομείο Φιλιατών, παρέχοντας προς αυτό κάθε είδους βοήθεια. Μια πράξη αξιόπαινη, η οποία πρέπει να αποτεθεί σε παράδειγμα προς μίμηση και από άλλους Ηπειρωτικούς φορείς, για αντίστοιχες παρεμβάσεις.

Στις προθέσεις του Συλλόγου είναι και η διοργάνωση συχνών πολιτιστικών εκδηλώσεων στην ευρύτερη περιοχή, ενώ δραστηριοποιείται ενεργά και στην Ομοσπονδία Ηπειρωτικών Συλλόγων Δυτικής Αττικής, η οποία προχωράει και αυτή με γρήγορα οργανωτικά βήματα και σύντομα θα υπάρξει και το πρώτο εκλεγμένο Διοικητικό της Συμβούλιο.

Μνημονεύετε Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη (1851-1911)

Το έτος 2001, θεωρείται έτος ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ και δεν γίνεται να μη φέρουμε ευφρόσυνη στη μνήμη μας τον «άγιο των Νεοελληνικών Γραμμάτων». Άλλωστε, το έργο του έχει πάρει οριστικά τη θέση του στη λογοτεχνία μας, αλλά και στην

καρδιά μας.

Και μια και είναι ο δημιουργός του θρησκευτικού διηγήματος, προβάλλεται στο ορθόδοξο εορτολόγιο και η δική του σεβάσμια μορφή με το φωτισμένο της αγιοσύνης.

Χωρίς άλλο το έργο του δημιουργεί την ατμόσφαιρα της γαλήνης, της απλότητας και της ευλάβειας και μας καλεί σ' έναν εξαγνισμό από την καλπάζουσα υλοφροσύνη και τις βιοτικές μέριμνες του καιρού μας, προσφέροντας στην ψυχή μας την υγιέστερη αισθητική απόλαυση.

Ο μύθος του Παπαδιαμάντη, είναι η Σκιάδρος, η καυτερή ουσία της ζωής του. Το μικρό νησί του, έγινε ένας κόσμος της λυρικής φαντασίας, έληξ υποβλητικής της νοσταλγίας του, αέναη και λυτρωτική φυγή. Και τούτο επειδή ο Παπαδιαμάντης ήταν απροσάρμοστος στο περιβάλλον της πρωτεύουσας, με χαρακτήρα ασυνταίριαστο στην υφή της αστικής κοινωνίας. Με αποτέλεσμα να μείνει απομεινάρει ξεμοναχιασμένος (σαν το βράχο της γλυκοχαλούς), ενός κόσμου μακρινού, που τον αναμύχλευε με πάθος στη μνήμη του, μυστικοπαθής, δύσπιστος, στην αξία του σύγχρονου πολιτισμού, «κοσμοκαλόγερος».

Ο συγγραφέας της «Φόνισσας», του πιο δυνατού έργου του, ζούσε στην επώδυνη μοναξιά «εν φαντασία και λόγῳ» διαχέοντας τον πόνο του στο χώρο της καλλιτεχνικής δημιουργίας, θωπεύοντας με την νοιροπόλησή του τα ρόδια ακρογιάλια της πατρίδας του. Στην Αθήνα τον εξουθενώσε η δημοσιογραφική εργασία και μόνον στου Καχριμάνη, όπου έπινε την «παρηγοριά» του κι έγραφε και στην μικρή εκκλησία του Αγίου Ελισσαίου, όπου έβλεπε, ξανάβρισκε τον εαυτό του παραδίνοντας την παραδαρμένη ψυχή στη λυτρωτική αφάρεση.

Με την άσκηση, με το «ανέχου και απέχου» οι οξύτατες και άγρυπνες αισθήσεις του, η δίψα ζωής, έγινε άρνηση ζωής...

Ο ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ, χαρακτηριζόταν από την ειλικρίνεια, την απλότητα και την ταπεινότητα. Ποτέ «δεν επροσποιήθη και δεν εκβηλοποίησε και έκοψε μόνον ολόχρυσον νομίσματα από το μεταλλείο της ψυχής του, της αγνής και αδιαφθόρου».

ΕΜΕΙΝΕ δε, μακριά από ξενικές επιδράσεις -ιδίως στα διηγήματά του, γύρω στα 180, κατά τον Βαλέτα, τα οποία τον αντιπροσωπεύουν περισσότερο από τα μυθιστορήματά του- είναι αυθε-

ντική Ρωμική ψυχή. Οι παιδικές αναμνήσεις, οι παραδόσεις της φυλής, οι κατανυκτικές λειτουργίες και οι πανηγύρεις στα γραφικά εξωκλήσια υψώνουν τη ΣΚΙΑΘΟ σε σύμβολο της νοσταλγίας, όπου συνεχίζεται η βυζαντινή παράδοση με μια μυστικόπαθη διάθεση και εκφράζεται η βαθιά πίστη του προς την ορθοδοξία.

Δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι ο Παπαδιαμάντης είναι ένα κράμα του ασκητικού χριστιανού, χωρίς μεταφυσική αγωνία, με το γραφικό, το τυπολατρικό στοιχείο της θρησκευτικότητας, και του ειδικολάτρη Έλληνα! Έχει έτσι, το έργο του έναν ζωηρότατο λαϊκό τόνο -άλλωστε οι ήρωές του είναι τύποι λαϊκοί, απλοί, ταπεινοί, άνθρωποι «του καλού Θεού», βασανισμένοι («σαν να 'χουν τελειωμό τα πάθη και οι καημοί του κόσμου», έγραψε στο Μοιρολόγι της φώκιας), πλάσμενοι κατ' εικόνα και ομοίωσή του- και βρήκε ευρύτατη απήχηση, παρά το γεγονός ότι η γλώσσα τους, που διακρίνεται για τον ευφραντικό πλούτο της, είναι ένα γλωσσικό θησαυρίσμα από την αρχαϊζουσα, βυζαντινή, καθαρεύουσα, δημοτική. Είναι μια γλώσσα που ταιρίαζε στην ιδιοσυγκρασία του και δημιουργεί ένα χώρο μαγείας, «την άυλη χαρά της τέχνης του Παπαδιαμάντη», όπως παρατηρεί ο Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ.

Ωστόσο, καθώς δεν ήταν νεωτεριστής και καθώς ήταν προσκολλημένος στην Ελληνορθόδοξη παράδοση, επηρεασμένος από το κίνημα των Κολλυβάδων, έμοιαζε με άνθρωπο «άλλης γενιάς» και δεν υψώθηκε υπεράνω της κοινωνίας, για να γίνει ο πνευματικός οδηγός. Μπορεί, βέβαια, να εγκατέλειπε τα εγκόσμια και να ανασταίνε στο κλίμα της γλυκύθυμης νοσταλγίας ζώντας στην Αθήνα «πότε νηστικός και πότε χορτάτος».

ΟΜΩΣ, δε λείπει από το έργο του ο κοινωνικός προβληματισμός, όπως στη «Σταχτομαζώχτρα», στον «Πατέρα στο σπίτι!», στους «Χαλασσοχώρηδες», το «Βαρδιάνο στα σπόρκα! και στη

«Φόνισσα».

Χωρίς άλλο, το έργο του Παπαδιαμάντη, με την εξομολογητική διάθεση και με την ποιήση, που το διαποτίζει, πατά την αναμική διάρθρωση του μύθου, τον αυτοσχεδιασμό και την «πρωχειρογραφία», που δεν τον εμπόδιζαν ωστόσο να γίνει στιλίστας στη γλώσσα μας, γράφοντας την πιο γοητευτική καθαρεύουσα, μας χαρίζει την αισθητική χαρά και μας φέρνει κοντά στον ηουχασμό, σ' έναν κόσμο γαλήνης, πραότητας και συμπόνιας.

Και δεν γίνεται να χάσει ποτέ την επικαιρότητά του.

Φώτης Α. Στεργίου
Φιλολόγος - Λυκειάρχης
Χαλάνδρι

Το Ίδρυμα «Ακτία Νικόπολης»

Το χθες γίνεται μέλλον για την Πρέβεζα

Το Ίδρυμα «Ακτία Νικόπολης» είναι ένας πολιτιστικός οργανισμός, με δράση σε πολλά θέματα που αφορούν την περιοχή και ήδη έχει καταθέσει τις πρώτες του ενέργειες, που σηματοδοτούν μια ευρύτερη πολιτιστική παρέμβαση. Οι σκοποί του Ιδρύματος, οι κυριότερες δραστηριότητές του και οι ενέργειές του στο άμεσο μέλλον, απαντώνται στη συνέντευξη που παραχώρησε ο πρόεδρος του κ. Νίκος Καράμπελας στην «Ελευθεροτυπία» (21 Ιουνίου 2001) και στη δημοσιογράφο Λιάνα Σπουρούλου, την οποία και παραθέτουμε:

- Ποιοι οι κυριότεροι σκοποί του Ιδρύματος;

«Επικεντρώνονται κυρίως στην έρευνα και δημιουργία βάσεων δεδομένων, που έχουν σχέση με την ιστορία, τη λαογραφία, το περιβάλλον και τον πολιτισμό της περιοχής, καθώς και στη συλλογή βιβλίων, εγγράφων, χαρακτικών και άλλων αντικειμένων. Επίσης στόχος μας είναι η δημιουργία ειδικής βιβλιοθήκης, ιστορικού κυρίως ενδιαφέροντος, παιδιών και νέων εκδόσεων που αφορούν την περιοχή της Πρέβεζας, με απώτερο σκοπό την πρόσβαση σε αυτή ερευνητών της ιστορίας, κυρίως της περιοχής».

- Ποιες ήταν οι κυριότερες δραστηριότητες του Ιδρύματος «Ακτία Νικόπολης» μέχρι σήμερα;

«Η έκδοση έγχρωμου αφιερωματικού τόμου για την Ιστορία της Νικόπολης και της Πρέβεζας με αναπαραγωγή αρχειακού υλικού (καρτοποστά, φωτογραφίες, γκραβούρες κ.λπ.). Η έκδοση των πρακτικών της ημερίδας με θέμα «Τα μνημεία της Λάκκας Σούλη». Σειρά διαλέξεων στην Πρέβεζα με θέμα «Αρχαία Νικόπολη» σε συνεργασία με το υπουργείο Πολιτισμού. Οργάνωση συμποσίου «Η ελιά και το λάδι στο χώρο και το χρόνο» σε συνεργασία με την Ακαδημία Αθηνών, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και το Δήμο Πρέβεζας. Έκθεση έργων τέχνης γνωστών Ελλήνων ζωγράφων, γλυπτών και χαρκτών με θέμα την ελιά και το λάδι και η έκδοση ειδικού καταλόγου για την έκθεση. Διαλέξεις στην Πρέβεζα με θέμα το «Ακτιο και η ευρύτερη περιοχή του στους αρχαίους χρόνους» και το «Ευπαλίνειο Όρυγμα».

- Τι ετοιμάζετε για το μέλλον;

«Κατ' αρχάς για το φετινό καλοκαίρι διοργανώσουμε ξεναγήσεις για μαθητές και ενηλίκους στον αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης και έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου. Η κυριότερη από τις μελλοντικές δραστηριότητες του Ιδρύματος είναι η οργάνωση διεθνούς συμποσίου για τη Νικόπολη σε συνεργασία με το υπουργείο Πολιτισμού, το φθινόπωρο του 2002».

«ΟΡΕΙΝΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ»

ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗ

Κορυφαίο πολιτικό και πολιτιστικό γεγονός, αποτέλεσαν οι εκδηλώσεις με τίτλο «Ορεινός Αυγούστος» από 3-11 Αυγούστου 2001, στη Μεγαλόχαρη Άρτας, που διοργανώθηκαν από το Δήμο Τετραφυλίας, με την υποστήριξη του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την Ελλάδα, της Σοσιαλιστικής Ομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των Νομαρχιών της ευρύτερης περιοχής, υπό την αιγίδα της Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ. Nicole Fontaine. Ελπίζουμε, στην επόμενη έκδοσή μας, να έχουμε τα συμπεράσματα από αυτή την πρωτοβουλία.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΡΤΑΣ

Ο Γ.Γ.Π.Η. κ. Ηλίας Λιακόπουλος υπέγραψε την απόφαση με την οποία αναθέτει στην Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Περιφέρειας την δημοπράτηση και την επίβλεψη του έργου κατασκευής Αρχαιολογικού Μουσείου Άρτας. Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 1 δισ. 750 εκατ., και η χρηματοδότηση θα είναι από το περιφερειακό σκέλος του Γ' Κ.Π.Σ. Το Μουσείο θα κατασκευαστεί δίπλα από το Διοικητήριο του ΤΕΙ Ηπείρου.

ΑΠΟ...ΤΥΠΩΜΑΤΑ

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΤΥΠΟ της ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

«Αν θέλετε να μάθετε το σφυγμό του έθνους, διαβάστε τον τοπικό τύπο»

Α. Γκράμσι (1891 - 1937)

Στο όμορφο προάστιο της Δυτικής Αθήνας, στην Πετρούπολη, διαμένουν πολλοί Ηπειρώτες. Και φυσικά ήταν να ιδρύσουν και εκεί το Σύλληγό τους. Σύλληγος Ηπειρωτών Πετρούπολης, λοιπόν, με σημαντική δραστηριότητα και συμμετοχή στην Ομοσπονδία Ηπειρωτικών Συλλόγων Δυτικής Αθήνας.

Στα χέρια μας έφθασε (φύλλο 60, Απρίλιος-Μάιος, Ιούνιος 2001) και η εφημερίδα του Συλλόγου με τίτλο «ΗΠΕΙΡΟΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ». Πρόκειται για τετρασέλιδη έκδοση, ασπρόμαυρη, με ειδήσεις από τη δράση του Συλλόγου και θέματα από την Ήπειρο. Σημειώνουμε τα άρθρα της κ. Γωγώς Παπαθεοδώρου - Καραγιάννη για τον Κοσμά τον Αιτωλό και τον ποταμό Αχέροντα, ενώ υπάρχει και αναφορά στον Ηπειρωτικό Σύλλογο Λούντεσβιντ Γερμανίας. Πρόεδρος του Συλλόγου, εκδότης και διευθυντής της εφημερίδας είναι ο κ. Βασίλειος Καραγιάννης, τηλ.: 5025251. Τα γραφεία του Συλλόγου βρίσκονται Αγ. Λαύρας 37, 132 31 Πετρούπολη.

Κυκλοφορεί το 112ο φύλλο (Ιούλιος - Αύγουστος 2001) της εφημερίδας «ΣΕΛΛΑΔΙΤΙΚΑ ΝΕΑ», που εκδίδει η Αδελφότητα Σελλαιτών Άρτας.

Η εφημερίδα, όπως έχουμε ξανατονίσει, σχολιάζει και αναδεικνύει, με κριτική πολλής φορές ματιά, τόσο τοπικά θέματα, αλλά και ευρύτερα πανηπειρωτικά και εθνικά.

Σε τούτο το φύλλο, το κύριο θέμα, πρωτοσέλιδο, έχει τον τίτλο: «Τι θέει ο εισαγγελέας, για τα συμβαίνοντα στο Δήμο Κομποτίου».

Σημειώνουμε ακόμη το e-mail της Αδελφότητας και της εφημερίδας, για όσους επιθυμούν να επικοινωνήσουν μέσω του Διαδικτύου: selladitikanea@yahoo.gr

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

Τα «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΝΕΑ» του Συλλόγου Πλητανούσας Ιωαννίνων συνεχίζουν και στη νέα τους έκδοση (φ. 121, Ιούλιος - Αύγουστος 2001) τις συνεντεύξεις, που επιμελείται ο κ. Κώστας Μπατσής, υπεύθυνος έκδοσης, με πρόσωπα που διαμορφώνουν τις εξελίξεις στην Ήπειρο.

Τούτη τη φορά αναλύει την αναπτυξιακή διαδικασία στην Ήπειρο, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας κ. Ηλίας Λιακόπουλος.

Πάντα ενδιαφέροντα τα άρθρα

των συνεργατών της εφημερίδας. Χρήστος Αναγνώστου (νέος πρόεδρος του Συλλόγου και εκδότης), Χαράλαμπος Ζιανίκας, Λευτέρης Τζόκας (εκ των στυλοβατών της έκδοσης με τις συνεντεύξεις και την κριτική βιβλίου), ο ερευνητής Σπύρος Μαντάς και άλλοι.

Τα σχολία της εφημερίδας, με τα κακώς κείμενα στην Ήπειρο, καυστικά και με απήχηση στους αρμόδιους φορείς. Αυτά είναι εξ άλλου και η συνεισφορά του τύπου.

Η ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΤΖΙΜΑ

«Ευλογημένη η τέχνη της»

Η ζωγράφος - αγιογράφος κ. Μαριάνθη Τζίμα, δεν είναι άγνωστη στους απόδημους Ηπειρώτες. Έχει στενή σχέση μαζί τους, μέσα από τους φορείς τους και κυρίως μέσα από την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος, στην οποία ανταποκρίνεται σε όλες της τις προσκλήσεις.

Έχει διοργανώσει αρκετές ατομικές εκθέσεις στην πρωτεύουσα και φέτος το καλοκαίρι βρέθηκε στην πόλη των Ιωαννίνων και στο Μαζαράκι, όπου πραγματοποιήσε με επιτυχία την προβολή των έργων της.

Γεννημένη στην Παναγιά Πρέβεζας ασχολήθηκε πολύ νωρίς με τη ζωγραφική. Το ταλέντο υπήρχε έμφυτο, το οποίο καλλιεργήθηκε φοιτώντας στο ατελιέ του αγιογράφου Αφίφα, όπου τελειοποίησε την τέχνη της αγιογραφίας και αναπαλαιώσης.

Ένα κατεστραμμένο τέμπλο ήταν η αιτία να διαλέξει την αγιογραφία. Θα μας πει: «Σε μια επίσκεψή μου σε παλιό εκκλησάκι, αντίκρισα ένα αριστουργηματικό τέμπλο με φθαρμένες αγιογραφίες, που κάποιοι χωρίς γνώσεις είχαν πασαλείψει με λαδομπογιά για να το «ομορφύνουν». Αυτό το κομψοτέχνημα με έκανε να πω: Θα σπουδάσω αγιογραφία και θα γυρίσω να του κάνω συντήρηση».

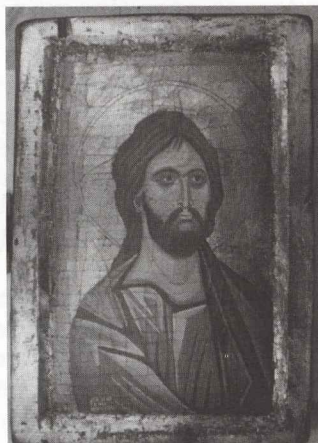
Το υλικό της είναι παλιά ξύλα σκαλισμένα στο χέρι. Ακολουθώντας τα παραδοσιακά μέσα αγιογραφίας, ώστε να αναβιώσει η ορθόδοξη θεολογική τοποθέτηση για την εικόνα, κρατά έντονο το βυζαντινό στοιχείο στα έργα της, βάζοντας όμως και τη δική της πινελιά.

Γράφει για το έργο της ο κ. Αθανάσιος Παλιούρας, καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων:

«Η αγιογράφος Μαριάνθη Τζίμα ζωγραφίζει τις βυζαντινότητες εικόνες της με μια σύγχρονη ματιά. Κρατάει το βυζαντινό ύφος, δουλεύει σε γενικές γραμμές με τα ίδια χρώματα, αλλά προτιμάει ένα δικό της τρόπο δοκιμάζοντας τη χρωματική σύνθεση και συγχρόνως παίζοντας με τα φώτα και τις σκιές. Η γραμμή της είναι καθαρή και λιτή, χωρίς εξζητημένες επεμβάσεις. Μιλάει με τις ζωντανές της Παναγίες, σ' ένα διάλογο «ενώπιος ενωπίω», αναζητώντας συνέχεια νέους τρόπους έκφρασης, χαρίζοντας με την εικαστική απόλαυση την εσωτερική γαλήνη. Ακόμη και ο μοντέρνος τρόπος που χρυσώνει το βάθος παραπέμπει σε άλλες δημιουργικές εποχές. Η τέχνη της Μαριάνθης είναι ευλογημένη».

Η κ. Τζίμα επισημαίνει την ανταπόκριση που είχαν οι εκθέσεις της στα Ιωάννινα και στο Μαζαράκι, από τα αντίστοιχα Πνευματικά Κέντρα και μας μεταφέρει τη συγκίνησή της από την επαφή της με τον γενέθλιο τόπο και ένα εθιμοδρόμο μήνυμα, καθώς υπογραμμίζει ότι η αγιογραφία αναβιώνει στις μέρες μας, αφού όλο και περισσότερα νέα παιδιά προσέρχονται στα εργαστήρια για να τη διδαχθούν.

Της ευχόμαστε καλή δύναμη και σύντομα περιμένουμε να επικοινωνήσουμε και με τις νέες της δημιουργίες!

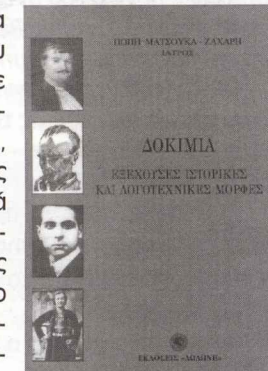

Τυπωθήτω... Το Ηπειρωτικό Βιβλίο Ηπειρώτες Συγγραφείς

ΠΟΠΗ ΜΑΤΣΟΥΚΑ - ΖΑΧΑΡΗ
«ΔΟΚΙΜΙΑ - ΕΞΕΧΟΥΣΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ
ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ»
ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΔΩΔΩΝΗ» - ΑΘΗΝΑ 2001

Έντεκα δοκίμια που αφορούν σε εξέχουσες ιστορικές, πνευματικές, λογοτεχνικές, αθλητικές προσωπικότητες της χώρας μας, περιλαμβάνει το βιβλίο της Ιατρού Πόπης Ματσούκα - Ζαχαρή, που εκδόθηκε

μάδεψαν ένα μέρος της ιστορίας του τόπου μας. Σε ορισμένα, μάλιστα, δικήμια παραθέτει και σχετική βιβλιογραφία, που βοηθεί τον αναγνώστη στην αναζήτηση των πηγών.

Ακόμη το βιβλίο περιλαμβάνει και επτά ποιήματά της, εμπνευσμένα από προσωπικές στιγμές και γεγονότα που σημάδεψαν τη συγγραφέα.

Η κ. Πόπη Ματσούκα - Ζαχαρή, μας έχει δώσει ακόμη και τα έργα: «Παλημιά Ζωής» (Ποίηση) 1988, «Στον αστερισμό της νοσταλγίας» (Ποίηση) 1994, «Περιπλάνηση στο αδιέξοδο» (Ποίηση) 1997, «Ολυμπιάδα» (Ιστορικό αφήγημα) 1998, «Γκαίτε» (Μελέτη) 2000 και «Μαρία Σκληροτόφκα - Κιοφί 1867-1934», το οποίο παρουσιάσαμε στο προηγούμενο τεύχος μας.

Της ευχόμαστε καλή δύναμη και γρήγορα περιμένουμε τη νέα της δημιουργία!

ΔΕΣΠΩ ΚΑΡΒΕΛΗ: Η Ηπειρώτισσα δασκάλα και συγγραφέας

Πέντε βιβλία της Δέσπως Καρβέλη, που είχε την καλωσύνη να μας στείλει η ίδια η συγγραφέας, που διαμένει τώρα στο Σουσάκι Κορινθίας, εμπλούτισαν τη βιβλιοθήκη του Πύρρου.

Πρόκειται για τα έργα: «Το χρέος», «Με τα μάτια στους ορίζοντες», «Τα παιδικά κι εφηβικά μας χρόνια», «Ο θάνατός και άλλα διηγήματα» και «Το οδοιπορικό μιας δασκάλας».

Η Δέσπω Καρβέλη κατάγεται από τα Γιάννινα. Είναι συνταξιούχος δασκάλα. Εργάστηκε στην Ήπειρο, Αιτωλοακαρνανία, Κομοτηνή και Αθήνα.

Πρωτοδημοσίευσε στην εφημερίδα «Αώος» της Κόνιτσας. Συνέχισε στο «Ηπειρωτικό Μέλλον», στην «Πρώτη Κομποτίνη», στον «Ηπειρωτικό Αγώνα», στη «Βραδινή», στην «Κορινθιακή Ημέρα», στα «Κορινθιακά Νέα», στους «Νέους Αγώνες της Ηπείρου», στην «Πανηπειρωτική», στα «Νέα της Λιγυψάς», στους «Παλημούς της Ζίτσας», στα «Ηπειρωτικά Νέα» Κορίνθου κ.λπ.

Σε περιοδικά: «Διδασκαλικόν Βήμα», «Ελλάς Κύπρος Τουρισμός», «Περιοδικό

Ελληνίδων Βορείου Ελλάδος», «Ηπειρωτική Εταιρεία» κ.λπ.

Βραβεία: Από το Λύκειο Ελληνίδων Αθηνών: «Βαλκανικοί πόλεμοι». Από την Ένωση Συγγραφέων και Δημοσιογράφων Τουρισμού: «Η Ζίτσα», από την Ένωση Συγγραφέων και Δημοσιογράφων Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών: «Η Κάκου Πολυτέλη», από την Ηπειρωτική Στενή Γραμμάτων και Τεχνών: «Ο Καραγκιόζης» και «Ο θησαυρός», κ.λπ.

Πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση. Γράφει ο Πύρρος Βρέλλης γι' αυτή: «...Θησαυρός ανεκτίμητος η αγάπη της για τη γενέτειρά και η ίδια σεμνή, σφανής Ηπειρώτισσα στο μετερίζι της δημοκρατίας».

Απολαυστικά τα κείμενά της, με αφηγηματική χάρη και δεξιότητα... Ο σεβασμός, η ναιστική, με την τοπική μας διάλεκτο και τους ιδιωτισμούς... Ζυμώνοντας όμως εντυπώσεις, προσωπικές εμπειρίες, παραστάσεις, βιώματα, θύμισες, επιζησίες... Πατριδοθήσσα επάξια πηδή στον Σαλμάνγκ, τον Σούμπο, τον Φωτόπουλο... Γνώσια δημιουργός σε εθνικά και λογοτεχνικά πλαίσια η Δέσπω Καρβέλη κατέχει σήμερα μια σημαντική θέση στα Ηπειρωτικά γράμματα».

Εκδόσεις της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων

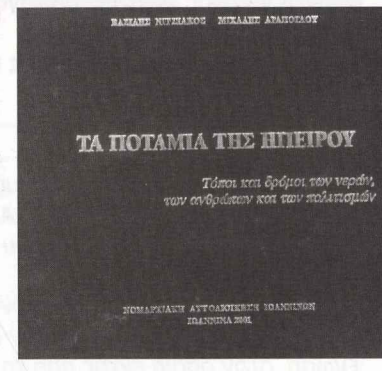
Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων παρεμβαίνει αποφασιστικά και στα πνευματικά δρώμενα της περιοχής, μέσα από τις ποιοτικές εκδόσεις βιβλίων, που αφορούν στην ιστορία και στον πολιτισμό της. Δυο πρόσφατες εκδόσεις της παρουσιάζουμε κατωτέρω, «Τα ποτάμια της Ηπείρου» και «Παμβώτις, η χιλιότραγουδισμένη λίμνη των Ιωαννίνων».

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ - ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ
«ΤΑ ΠΟΤΑΜΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ»
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2001

«Η Ήπειρος είναι περισσότερο γνωστή για τον ορεινό της χαρακτήρα, παρά τα ποτάμια της. Ωστόσο τα ποτάμια δεν είναι απλά φυσικοί δρόμοι των νερών αλλά και τόποι γύρω από τους οποίους συναρθρώνονται τοπικές κοινωνίες και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. Τα ποτάμια της Ηπείρου, πέρα από τη γεωγραφική και φυσική ιδιαιτερότητα που παρουσιάζει το καθένα τους, προσφέρουν και ως ένα μέσο προσέγγισης στον τοπικό πολιτισμό αλλά και την ίδια την ιστορία. Στο βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας, καταγράφονται για πρώτη φορά όλα τα ποτάμια και οι λίμνες της Ηπείρου και αναδεικνύονται οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν αυτούς τους υδάτινους δρόμους και τόπους».

Με αυτά τα λόγια προλογίζει το βιβλίο ο νομάρχης Ιωαννίνων Νικόλαος Ζαμπαλάς, ενώ οι συγγραφείς στην εισαγωγή τους σημειώνουν πως «τα ποτάμια, οι λίμνες και γενικά το νερό στην Ήπειρο έχουν συνυφανθεί με τη γεωγραφία, την ιστορία, τον

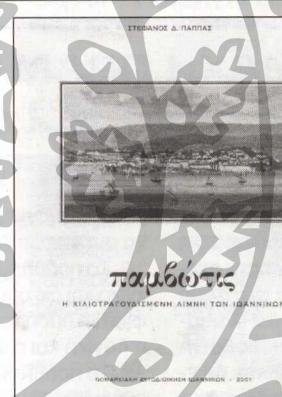
πολιτισμό της με την ευρεία έννοια του όρου... υδάτινοι δρόμοι και κόσμοι προσδίδουν σημαντικές οικολογικές, παραγωγικές, αισθητικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες στον ηπειρωτικό χώρο».

Στο βιβλίο παρουσιάζονται, με πλήθος στοιχεία, φωτογραφιών και χαρτών τα ποτάμια: Αώος, Σαραντάπορος, Βοϊδομάτης, Καθαμάς, Αχέροντας, Λούρος, Άραχθος και Βουβός, ενώ παρατίθενται σημειώσεις και παλαιά βιβλιογραφία, που έχουν σχέση με το αντικείμενο που διαπραγματεύονται οι συγγραφείς.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Δ. ΠΑΠΠΑΣ
«ΠΑΜΒΩΤΙΣ - Η ΧΙΛΙΟΤΡΑΓΟΥΔΙΣΜΕΝΗ ΛΙΜΝΗ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ»
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2001

«Την τραγούδισε η λαϊκή μουσική, έγραψε γι' αυτή ποιητές και ποιήτριες, λογοτέχνες εμπνεύστηκαν, ξένοι περιηγητές την περιγράφουν με τα ζωηρότερα χρώματα, υπήρξε πηγή έμπνευσης μα-

στόρων του χρωστήρα, καλλιτέχνες του φακού την αποθανάτισαν, πά-

ντα μονάρη, «γραμμένη», καθοδηγμένη αρχόντισσα... Να γιατί «...τα Γιάννινα, χωρίς τη λίμνη τους, θα 'χαν λιγότερη ιστορία, και, προ πάντων, λιγότερη ποίηση...».

Είναι απόσπασμα από την εισαγωγή στο βιβλίο του συγγραφέα Στέφανου Παππά, ο οποίος με μο-

ναδικό τρόπο μας φέρνει σε επαφή και γνωριμία, με την «χιλιότραγουδισμένη λίμνη των Ιωαννίνων».

Το βιβλίο περιλαμβάνει τις ενότητες «Ιστορικές μαρτυρίες για τη λίμνη των Ιωαννίνων», «Εντυπώσεις και μαρτυρίες ξένων περιηγητών», «Θρύλοι και παραδόσεις», «Ο θαυμαστός κόσμος της Παμβώτιδας», «Η λίμνη και οι Γιάννινα η πόλη των θρύλων και των παραδόσεων», «Το νησί των Ιωαννίνων».

Φωτογραφίες, γκραβούρες και εικαστικό υλικό, εμπνευσμένο από τη λίμνη, κοσμούν την έκδοση, που την καθιστούν πολύτιμη για την Ηπειρωτική βιβλιοθήκη.

ΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΔΑΣΗ

Την άμεση κατάργηση του φόρου που επιβάλλεται στα δασικά προϊόντα τα προερχόμενα από τα Δημοτικά και Κοινοτικά δάση κατά τη φάση της πρωτογενούς επεξεργασίας (υλοτόμηση) ζήτησε με έγγραφό του από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ο Δήμαρχος Ανατολικού Ζαγορίου κ. Σωτήριος Σπυριδάκης.

Στο έγγραφό του ο Δήμαρχος μεταξύ άλλων αναφέρει τα εξής:

«Κύριε υπουργέ, όλοι νομίζαμε ότι με την εφαρμογή του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) είχαν καταργηθεί όλοι οι άλλοι φόροι που εισπράτταναν από το Δήμο.

Υπάρχει όμως μια ομάδα προϊόντων, ίσως η μοναδική στη χώρα μας και την Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία εκτός από το Φ.Π.Α. επιβάλλεται και φόρος Δημοσίου. Αναφέρομαι σ' αυτόν που επιβάλλεται στα ντόπια δασικά προϊόντα που προέρχονται από Δημοτικά και Κοινοτικά δάση κατά τη φάση της πρωτογενούς επεξεργασίας (υλοτόμηση). Ο φόρος αυτός προσδιορίζεται κάθε χρόνο σύμφωνα με τον πίνακα διατίμησης που συντάσσεται από το Υπουργείο Γεωργίας.

Αξίζει νομίζω να αναφερθούμε σε δύο παραδείγματα (σύμφωνα με τον πίνακα του 1999 που ισχύει και σήμερα) προκειμένου να δείξουμε πού οδηγεί η διατήρηση του φόρου τόσο στο ντόπιο ξύλο, όσο και τους δασεργάτες με τους Συνεταιρισμούς τους, αλλά και τους δασοκτήμονες Ο.Τ.Α.

α) Για ένα (1) κ.μ. μαύρης πεύκης η αγοραία τιμή εκτιμάται σε 16.440 δρχ. (χωρίς Φ.Π.Α.). Σε αυτό το ποσό αναλογεί μίσθωμα στον Δήμο 3.481 δρχ. και φόρος Δημοσίου 2.302 δρχ. Κατά παράδοξο τρόπο στο φόρο των 2.302 δρχ. προστίθεται και Φ.Π.Α. 414 δρχ. Έτσι ο συνολικός φόρος σε αυτή τη φάση γίνεται 2.716 δρχ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ο κανονικός Φ.Π.Α. υπολογίζεται στις 16.440 δρχ. και ανέρχεται στις 2.959 δρχ. Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο φόρος Δημοσίου με τον Φ.Π.Α. του αντιπροσωπεύει το 17% της αγοραίας τιμής.

β) Για ένα (1) κ.μ. στύλιων Δ.Ε.Η. η αγοραία τιμή εκτιμάται σε 25.890 δρχ. Σε αυτό το ποσό αναλογεί μίσθωμα στον Δήμο 6.397 δρχ. και φόρος Δημοσίου 3.625 δρχ., ο οποίος με τον Φ.Π.Α. του ανέρχεται σε 4.278 δρχ. (17% της αγοραίας τιμής).

Με τον τρόπο αυτό το Δήμοσιο εισπράττει το 17% της αγοραίας τιμής συν 18% Φ.Π.Α.

Κύριε Υπουργέ η συνέχιση εισπραχής του Φόρου Δημοσίου:

- Νοθεύει τον υγιή ανταγωνισμό και αντίκειται στην Πολιτική Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην κείμενη Ελληνική Νομοθεσία.

- Λειτουργεί στην πράξη υπέρ του εισαγόμενου ξύλου, ιδιαίτερα μάλιστα αυτού που προέρχεται από τις Ανατολικές Χώρες, και σε βάρος του ντόπιου ξύλου.

- Δημιουργεί σοβαρά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα στους δασεργάτες, στους συνεταιρισμούς και στην τοπική οικονομία.

- Οδηγεί μαθηματικά στην κατάρρευση του κοινωνικού και οικονομικού ιστού περιοχών μειονεκτικών και ορεινών, οι οποίες χρήζουν ειδικής στήριξης σύμφωνα και με τις κατευ-

θύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κύριε Υπουργέ

εκφράζοντας τη θέληση των Δασοκτημόνων Ο.Τ.Α. και των Δασεργατών ζητούμε να προχωρήσετε στην ΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΔΑΣΗ με ειδική νομοθετική ρύθμιση. Δεν ζητούμε προστατευτικά μέτρα. Ζητούμε να λειτουργήσει ανόθευτα η Ελεύθερη Αγορά και η λογική του ανταγωνισμού. Η διατήρηση του προαναφερθέντος φόρου λειτουργεί προστατευτικά υπέρ του εισαγομένου ξύλου, νοθεύει τον υγιή ανταγωνισμό και οδηγεί σε κατάρρευση τις τοπικές μας κοινωνίες».

Αναλόγου περιεχομένου έγγραφα εστάλησαν στον Πρωθυπουργό και τον Υπουργό Γεωργίας.

Για το θέμα ο Δήμαρχος ζήτησε τη συμπαράσταση από τους Αρχηγούς των Κομμάτων, τους Έλληνες Ευρωβουλευτές και τους Βουλευτές του νομού Ιωαννίνων.

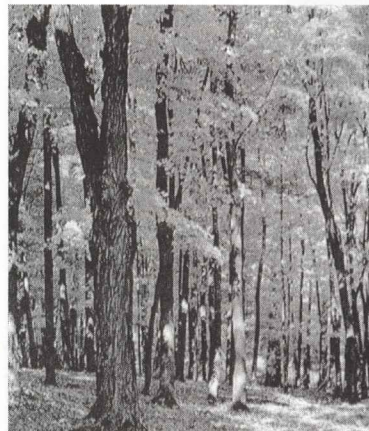
Το θέμα απασχόλησε το Δημοτικό Συμβούλιο, το οποίο με ομόφωνη απόφασή του:

1. Ενέκρινε την ανάπτυξη πρωτοβουλίας για την άμεση κατάργηση του φόρου.

2. Ενέκρινε την οργάνωση συγκέντρωσης σε Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου, ως πρώτο βήμα συσπείρωσης και κοινής δράσης Δασοκτημόνων Ο.Τ.Α. και Συνεταιρισμών.

3. Εξουσιοδότησε το Δήμαρχο για ανάδειξη του θέματος σε κεντρικό πολιτικό επίπεδο, στην Ελληνική Βουλή και την Ευρωβουλή.

4. Σε περίπτωση που δεν ικανοποιηθεί το αίτημα από την Ελληνική Πολιτεία να πραγματοποιηθεί προσφυγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΔΙΑΜΑΧΗ ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ - ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΡΟ

«Εφικτή η λύση με λογική και ψυχραιμία»

ΚΟΙΝΗ ΣΥΣΚΕΨΗ ΦΟΡΕΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ

Η Πανεπιρωτική Συνομοσπονδία Ελλήδος, εκτιμώντας τις πρόσφατες εξελίξεις, όπως διαμορφώθηκαν σχετικά με τη διαμάχη ανάμεσα στο Δήμο Πραμάντων και την Κοινότητα Μελισσουργών, για το θέμα της υδροδότησης των Πραμάντων, συγκάλεσε σε έκτακτη σύσκεψη την Ομοσπονδία Τζουμερκιωτών, την Αδελφότητα Πραμνιωτών Αθηνών και την Αδελφότητα Μελισσουργιωτών Αθηνών για την από κοινού προώθηση λύσης.

Στη σύσκεψη στην οποία πήραν μέρος ο πρόεδρος της Π.Σ.Ε. Κώστας Αλεξίου, εκπρόσωποι της Ομοσπονδίας Τζουμερκιωτών και των Διοικητικών Συμβουλίων των δύο Αδελφότητων, συνεκτιμήθηκαν τα παρακάτω:

1. Να δοθεί προτεραιότητα στην πλήρη εξασφάλιση επάρκειας του νερού, βασικού αγαθού στη ζωή των ανθρώπων, για όλους τους κατοίκους, ώστε

βασικές ανάγκες δίψας και καθαριότητας να αντιμετωπίζονται επαρκώς.

2. Το πρόβλημα είναι περισσότερο τεχνικό και όχι ουσιαστικό, γι' αυτό είναι εφικτή η λύση του, αρκεί να πρωτανεύσει η λογική και η ψυχραιμία.

3. Το πρόβλημα και η όξυνσή του που ανέκυψε, δεν λύνεται στην ουσία του ούτε με πράξεις αυτοδικίας ούτε με ασυννομικά και δικαστικά μέτρα, αλλά με διάλογο και κατανόηση.

4. Η συνέχιση της διαμάχης προκαλεί ανυπολόγιστες ζημιές στα κοινά συμφέροντα των δύο χώρων, οι δε πολιτικοί και πολιτικές αναμειγξεις και σκοπιμότητες, ιδίως εξωθεσμικά και εν κρυπτώ, δεν έχουν θέση και οι όποιες παρεμβάσεις αυτού του είδους θα πρέπει να σταματήσουν.

5. Η Πολιτεία να αναλάβει τις ευθύνες της ΑΜΕΣΑ και να δώσει οριστικό τέλος στο συγκεκριμένο πρόβλημα, εξασφα-

λίζοντας τις απαραίτητες υποδομές, ώστε να διασφαλιστεί πλήρως ο πρώτος και κυρίαρχος όρος.

6. Τέλος, είναι καιρός πλέον να σταματήσει η ανόητη αυτή διαμάχη μεταξύ Μελισσουργών και Πραμάντων, συστήνοντας σε όλα τα μέρη σύνεση, λογική και ψυχραιμία, γιατί κοινά είναι τα προβλήματα, το μέλλον και οι προοπτικές ανάπτυξης αυτής της περιοχής.

Την κοινή αυτή δραστηριότητα υπογράφουν, ο πρόεδρος της Π.Σ.Ε. Κώστας Αλεξίου, ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Τζουμερκιωτών Χρήστος Λαβάρας, ο πρόεδρος της Αδελφότητας Πραμνιωτών Αθηνών Δημήτρης Μιάμης και ο πρόεδρος της Αδελφότητας Μελισσουργιωτών Αθηνών Νίκος Καψάλας.

Πρόκειται για μια εξιέπαινη πρωτοβουλία την οποία είχε ο κ. Αλεξίου, στην οποία ανταποκρίθηκαν οι ενδιαφερό-

Από το πάνθεον των Ηπειρωτών Εθνικών Ευεργετών

Ένα «μνημόσυνο» σε όλους εκείνους

τους Ηπειρώτες, με τις ευεργεσίες των οποίων κτίσθηκαν μεγαλοπρεπή κτίρια και ιδρύματα που κοσμούν την Αθήνα και άλλες πόλεις, στη χώρα μας και το εξωτερικό

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΖΟΥΒΑΡΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΠΕΤΤΗ «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΥΠΟΪΑ»

Μεγαλοπρεπή, περίτεχνα και λειτουργικά κτίρια, που κοσμούν την πρωτεύουσα της χώρας μας, πολλὰ ἄλλα από το εσωτερικό και το εξωτερικό, είναι δωρεές Ηπειρωτών ευεργετών.

Πόσοι γνωρίζουμε πως το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών είναι δωρεά του Ηπειρώτη, από το Δεσποτικό των Ιωαννίνων, Ιωάννη Δομολάλη; Και μόνον αυτό;

Ενδεικτικά και σχεδόν επιγραμματικά, παραθέτω ελάχιστα, τους πιο γνωστούς μας, από το πολύτιμο βιβλίο «Ηπειρωτική Ευποΐα» του εκπαιδευτικού ιστοριοδίφη Γιαννιώτη Στέφανου Μπέττη, ως ψυχοπνευματική μεταβίβα, κατά αλφαβητική σειρά:

1. **ΑΒΕΡΩΦ Γεώργιος** (Μέτσοβο 1815, Αλεξάνδρεια 1899). Ο πρύτανης των νεότερων εθνικών ευεργετών. Στο Μέτσοβο, ανήγειρε μεγαλόπρεπο σχολείο κ.ά. Στην ελληνική παροικία της Αλεξάνδρειας ιδρύει Σχολή Βιοτεχνίας, γυμνάσιο, παραγωγείο, τα οποία και επιδοτεί. Ναυπηγείτο το θαρρηκό «Αβέρωφ», χρηματοδοτεί την αποπεράτωση του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, κτίζει τη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, το Αβερώνκειο Εφηβείο, αναμορφώνει το Παναθηναϊκό Στάδιο. Ιδρύει τις φυλακές Αβέρωφ. Με δωρεά του, φιλοτεχνήθηκαν οι ανδριάντες του Ρήγα Φεραίου (1872) και του Γρηγορίου Ε' (1871), μπροστά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Κατά την πτώχευση του Χαριλάου Τρικούπη το 1893 δώρισε στο ελληνικό κράτος 70.000 λίρες.

2. **ΑΡΣΑΚΗΣ Απόστολος** (Πρεμετή 1792, Βουκουρέστι 1874). Ιδρύει το Αρσάκειο στην Αθήνα - οδός Πανεπιστημίου - και το 1836 τη Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία. Διέθεσε χρηματικά ποσά για υποτροφίες δασκάλων. Ιδρύει, εκτός των άλλων, φερόνυμο σχολείο στη γενέτειρά του. Διέθεσε υπουργός των Εξωτερικών και πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου της Ρουμανίας.

3. **ΔΟΜΠΟΛΛΗΣ Ιωάννης**, από το Δεσποτικό των Ιωαννίνων, γεννήθηκε στην Πετρούπολη το 1769, όπου και πέθανε εκεί το 1850. Ιδρύει το Πανεπιστήμιο Αθηνών και επί αρκετά χρόνια διέθετε χρήματα για τη συντήρησή του. Στη διαθήκη του, στην Πετρούπολη στις 4-2-1849, συνεπής στην υπόσχεσή του προς τον Ι. Καποδιστρία, να μεταχειριστούν «παν μέσον προς διάδοσιν της δημοσίας εκπαίδευσας εν Ελλλάδι - που θα αποτελέσει από τότε και τον σταθερό σκοπόν της ζωής του - διαθέτει 815.000 ρούβλια χάρτινα, «προς ανιδρυσιν εν Αθήναις ή εν οιαδήποτε ἄλλῃ πόλει ήτις ἔσται πρωτεύουσα της Ελλλάδος, τῷ 1906, Πανεπιστημίου ονομασθεσμένου Καποδιστριακού». Τι κρίμα κι ἄδικο, να μην ονομάζεται Δομολάληο Πανεπιστήμιο!

4. **ΖΑΠΠΑΙΟΙ** (Ευαγγέλης) Λάμπρο Β. Ηλείου 1800, Ρουμανία 1865. Κωνσταντίνος Λάμπροβ 1814, Γαλλία 1892). Οι δύο αυτοί εξάδελφοι ανήγειραν το γνωστό Ζάππειο Μέγαρο, στο ομώνυμο ἄσος της Αθήνας. Είναι Κέντρο πολλῶν δραστηριοτήτων, με διεθνή ακτινοβολία. Εκτεράωθεν της εισόδου, ἔξω του μεγάρου, είναι οι μαρμάρινοι ανδριάντες των δύο αὐτῶν εθνικῶν ευεργετών.

5. **ΖΑΡΡΑΣ Γεώργιος και Αλεξάνδρος**. Αρτινοί οι ἀδελφοί Ζάρρα διέθεσαν οἰκὸς τοὺς τριάντα δύο (32) στρεμμάτων στην πόλη της Ἄρτας, όπου και με δικά τους ἐξόδα κτίστηκε το Ζάρρειο νοσοκομείο. Η θεμελίωσή του έγινε στις 6 Ἀπριλίου 1951, παρουσία τοῦ Αλεξάνδρου Ζάρρα. Ο Γεώργιος διέθεσε οἰκὸς την περιουσία του, που ἦταν 2.500 χρυσές λίρες.

6. **ΖΩΣΙΜΑΔΕΣ**. Ἐξ (6) ἀδελφῶν, οι: Αναστάσιος, Ιωάννης, Ζῶης, Μιχαήλ, Θεοδόσιος, Νικόλαος, γιοι του Χατζή-Παναγιώτη Ζωσιμά, από το Γραμμένο των Ιωαννίνων. Γεννήθηκαν στα Γιάννινα, ἀνάμεσα στα 1754 και 1762. Οἰοκλήρη την περιουσία τους που ἀπέκτησαν στη Μόσχα και στο Λίβorno της Ἰταλίας, τη διέθεσαν για

7. **ΚΑΠΛΑΝΗΣ Ζῶης** (Γραμμένο Ιωαννίνων 1736, Μόσχα 1806). Στο Βουκουρέστι και στη Μόσχα ἀπέκτησε περιουσία, την οποία δώρισε οἰοκλήρη σε εκκλησίες και σχολεία στα Γιάννινα. Η Καπλάνειος Σχολή είναι ευεργετήματός του.

8. **ΜΕΛΑΣ Βασίλειος Γ.** Καταγόταν από τον Παρακλήριο Ιωαννίνων, γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1819 και πέθανε στην Αθήνα το 1894. Σε ιδιόκτητο οἰκὸς ἐκτίσε στο κέντρο της Αθήνας - στην πλατεία Κοτζιά - οἰκοδόμημα, όπου ἄλλοτε στεγαζόταν το κεντρικό ταχυδρομείο Αθηνών. Από τα ἐσοδα τοῦ κληροδοτήματος αὐτοῦ ἰδρύθηκαν και συντηρήθηκαν πολλὰ σχολεία στη χώρα μας και μάλιστα «εκτός της πόλεως των Αθηνών», κατά την επιθυμία του.

9. **ΜΠΑΓΚΑΣ Ιωάννης** (Κορυτσά 1814, Αθήνα 1895). Κληροδότησε στο ἔθνος το ξενοδοχείο «Μπάγκες» στην Ομόνοια. Ἀρκεστῆκε να ζει λιποτάτα σε δωμάτιο τοῦ ξενοδοχείου «Μέγας Αλεξάνδρος». Με τα ἐσοδοὶ των ξενοδοχείων ἐπιχορηγούνατο διάφορα νοσοκομεία και διδόνται υποτροφίες σε Ηπειρώτες φοιτητές.

10. **ΡΙΖΑΡΗΔΕΣ ἀδελφοί**, από το Μονοδέντρι Ιωαννίνων. Μάνθος (Μονοδέντρι 1764, Μόσχα 1824), Γιώργος (Μονοδέντρι 1769, Αθήνα 1841). Με δωρεές τους ἰδρύθηκε το 1844 η Ριζαρήειος Εκκλησιαστική Σχολή. Το 1817 ο Μάνθος γίνεται μέλος της Φιλικῆς Εταιρείας με το ψευδώνυμο «Πρόθυμος».

11. **ΣΙΝΑΣ, Γιώργος και Σίμων**. Κατάγονταν από τη Μοσχόπολη της Β. Ηλείου. Ο Γιώργος γεννήθηκε στη Νύσσα της Σερβίας το 1783 και πέθανε το 1853, ο Σίμων 1810-1876. Το

12. **ΣΤΑΥΡΟΥ Γεώργιος** (Γιάννινα 1787, Αθήνα 1869). Ιδρύει το 1841 την Εθνική Τράπεζα της Ελλλάδος και με διαθήκη του το 1868 χάρισε ιδιόκτητο οἰκὸς στον πόλη των Ιωαννίνων, ἐκτάσεως τεσσάρων στρεμμάτων, για να κτιστεί ορφανοτροφείο ἀρρένων.

13. **ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ Νικόλαος** (Μέτσοβο 1806, Χαλκίδα 1853). Με ιδιόκτητη διαθήκη του το 1852 στο Λίβorno, κληροδότησε μεγάλο μέρος της ἀκίνητης περιουσίας του και χρηματικό ποσό για κοινωφελείς σκοπούς στην Ελλλάδα και την Αλεξάνδρεια. Για την ίδρυση του Μετσόβιου Πολυτεχνείου διέθεσε εκατό χιλιάδες τάλληρα.

14. **ΤΟΣΙΤΣΑΣ Μιχαήλ** (Μέτσοβο 1787, Αθήνα 1856). Ιδρύει στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου νοσοκομείο, σχολεία και εκκλησίες. Η Ελλλάδα ἀναγνωρίζει τις ἀγαθοεργίες του και τον διορίζει γενικό πρόξενο. Χρηματοδοτήσει τη Φιλεκαπαιδευτική Εταιρεία και την Εταιρεία Φυσικής Ιστορίας. Με διαθήκη του το 1855 δωρίζει 100.000 τάλληρα στο Πολυτεχνείο και 20.000 τάλληρα για να πληρώνονται οι καθηγητές και να αγοράζονται βιβλία και γραφική ὕλη.

15. **ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΑΣ Γεώργιος** (Γιάννινα 1753, Μόσχα 1845). Με δωρεές του έγιναν το ομώνυμο ορφανοτροφείο στην Αθήνα και τα νοσοκομεία στο Μεσολόγγι και στα Γιάννινα.

Τετρακόσιοι εἰκοσι τρεις (423) Ηπειρώτες Εθνικοί Ευεργετές είναι καταγεγραμμένοι στο δίτομο βιβλίο *Εξακόσιων σελίδων του Στέφανου Μπέττη με τίτλο «Ηπειρωτική ευποΐα»*. Θα το βρείτε στις εκδόσεις «Δωδώνη», Ασκήντιου 3, τηλ.: 3630312-3.

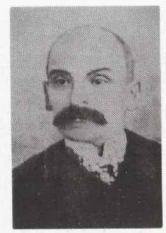
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΙΖΑΡΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΟΔΕΝΤΡΙ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΠΕΣΟΒΟ

ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΠΙΚΟ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΑΝΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΚΙΚΑΡΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΝΙΑΣΚΟΒΕΤΣΙ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΤΣΟΥΦΑΚΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

ΚΩΝΙΝΟΣ ΓΚΑΛΕΤΖΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΣΤΡΑΓΕΛΟΥΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΟΡΑΒΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΑΙΣΤΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΣΣΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

ΕΥΓΕΝΙΟΣ Α. ΠΛΑΚΙΔΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Ζαγορίσιοι εθνικοί ευεργετές (Από «τα Ζαγορισιακά Νέα» της Ένωσης Ζαγορισίων, αρ. τ. 33, Σεπτέμβριος 2000)

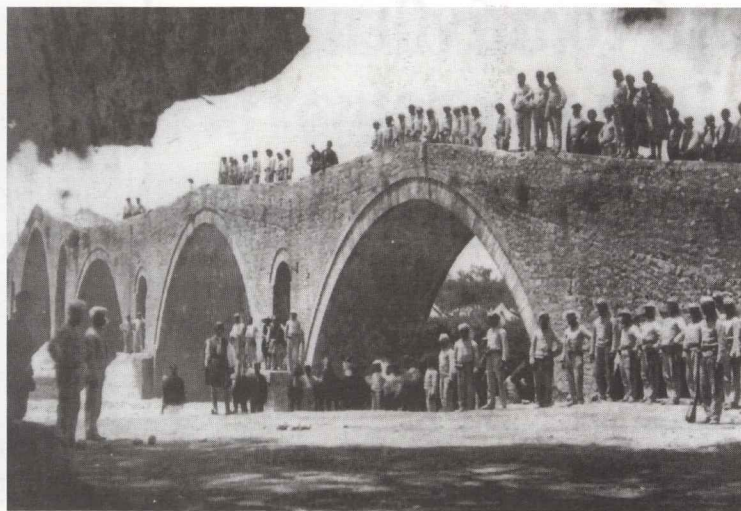

Με αφορμή την 28η Οκτωβρίου 1940...

Τα ποτάμια στον πόλεμο - σε κάθε πόλεμο - εμποδίζουν τις κινήσεις του επιτιθέμενου, ενισχύουν τις θέσεις εκείνου που αμύνεται. Οι γεφύρες έτσι, από δίοδο επικοινωνίας και πολιτισμού σε καιρούς ειρήνης, αλλοιάζουν τώρα χρήση, εξυπηρετούν άλλες σκοπιμότητες, αποκτούν στρατηγική σημασία. Συχνά πυκνά λιοπόν, πέφτουν και αυτές θύματα κάποιου επιχειρησιακού σχεδίου που - αλλοίμονο! - πάντα θα φέρει αλλοθι...

Αλήθεια, πόσα γεφύρια, τοξοτά πέτρινα γεφύρια, μικρά αριστουργήματα, δεν χάθηκαν στην Ήπειρο τον τελευταίο μεγάλο πόλεμο; Ας θυμηθούμε τα γεφύρια στους Αγιούς και της Αρίνιστας (Γκόδα) στο Πωγώνι, το Κατωγέφυρο της Βούρμπιανης, τη Μεσογέφυρα της Μέρτζιανης και του Μπουραζάνι στον Αώο, το γεφύρι στο Ντερβένι (Σκορδίλη) του Σαραντάπορου, του Κοράκου το γεφύρι στον Αχελώο, το γεφύρι του Καλόγηρου στη Φιλιππιάδα, την Κατωγέφυρα του Δέλιβου και τόσα άλλα.

Ας δούμε σήμερα εφτά ηπειρώτικα γεφύρια σε ισάριθμες φωτογραφίες πραγματικά ντοκουμέντα. Απεικονίζονται σε τέτοιες στιγμές έντασης, σε διάφορες πολεμικές περιόδους, από τον άτυχο πόλεμο του 1897 έως και τον εμφύλιο. Όλες προέρχονται από το Α.Γ.Η. (=αρχείο γεφυριών ηπειρώτικων) του Σπύρου Μαντά.

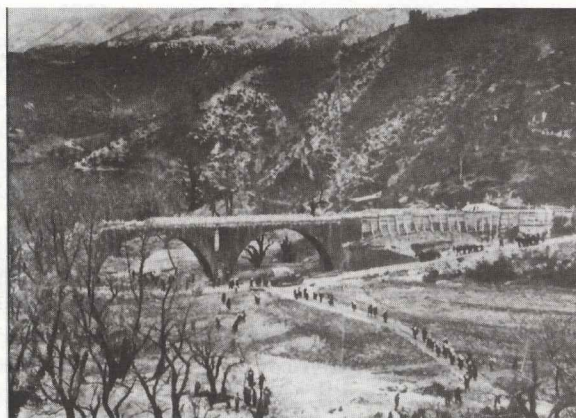

Στο γεφύρι της Άρτας, το 1897. Ο πόλεμος έχει ξεκινήσει κι ο ελληνικός στρατός έτοιμος να μπει στην Ήπειρο. (Φωτογρ. Μουσείου Μπενάκη).

ΤΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ!

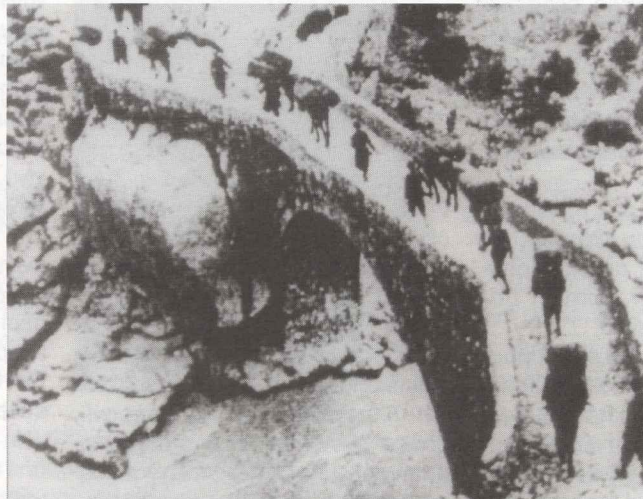
Στο γεφύρι του Γιάτση, το 1917. Μέρρες του Α' Παγκοσμίου και ξένοι στρατιώτες, κάτω απ' την Πλάβαρη, σήμερα Αγία Βαρβάρα της Κόνιτσας, περνούν το Ζιάσακα. (Φωτογρ. περιοδικού «L' Illustration», 1917).

Στους Αγιούς, τέλη του 1940. Το γεφύρι έχει κοπεί, οι Ιταλοί έχουν αποκρουστεί, κι οι γυναίκες προωθούν στο μέτωπο πυρομαχικά (Φωτογρ. αρχείου Θ. Παπακωνσταντίνου).

Στο Μπούμπασι, Μάρτη του 1941. Οι Ιταλοί προσπαθούν απεγνωσμένα να ανακαταλάβουν το ύψωμα 731, λίγο πιο πάνω απ' την Κλεισούρα Β. Ηπείρου. (Φωτογρ. Publifoto Notizie, Milano).

Στο γεφύρι της Βενετίας, παραμονές 28ης Οκτ. 1940. Λίγες μέρες πριν επιτεθούν στην Ελλάδα, Ιταλοί στρατιώτες κατεβαίνουν την κοιλάδα της Σουσίτσας. Εδώ κοντά στο χωριό Μπράταϊ του Αυλώνα. (Φωτογρ. από αρχεία ιταλικού στρατού).

Στο γεφύρι του Μεζιλή, το 1944. Πορεία στα Άγραφα με επικεφαλής τον Αλέξανδρο Σβώλο. (Φωτογρ. Σπύρου Μελετή).

Στο γεφύρι του Καμπέραγα, 1944. Πορεία στο Ανατολικό Ζαγόρι, έξω από τους Μηλιωτάδες. (Φωτογρ. Κώστα Μπαλάφα).

...φωτογραφίες από ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΦΥΡΙΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ του Σπ. Μαντά